

TOM VII—VIII.

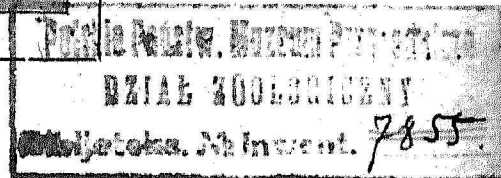
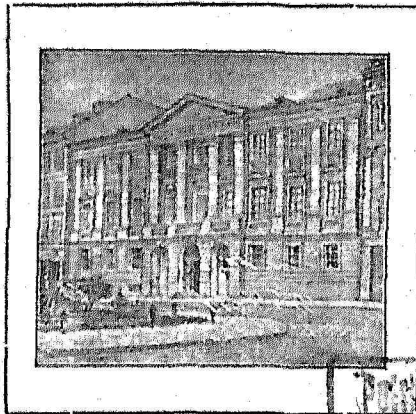
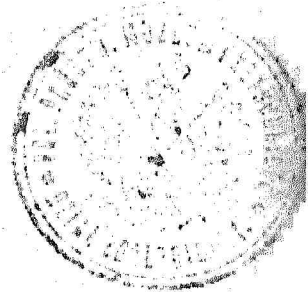
R. 1921/22.

ROZPRAWY I WIADOMOŚCI

Z

MUZEUM IM. DZIEDUSZYCKICH

(ACTA MUSAEI DZIEDUSZYCKIANI)

P.1370

WE LWOWIE. — — NAKŁADEM MUZEUM IM. DZIEDUSZYCKICH,
POD REDAKCJĄ ZARZĄDU MUZEUM.
Z Drukarni Akademickiej, we Lwowie, ul. Krzywa L. 10. — 1923.

Przybytki do fauny chrząszczów Polski od roku 1913.

[Les additions à la faune coléoptérologique de la Pologne
dès 1913 année].

podał

Szymon Tenenbaum.

M. Ł o m n i c k i w pracy swojej p. t. „Wykaz chrząszczów czyli tęgopokrywych (Coleoptera) ziem polskich“ (Kosmos, Lwów 1913) nie uwzględnił całego szeregu dawnych prac. Od roku 1913 wyszło z druku sporo prac, odnoszących się do koleopterologicznej fauny Polski. Przejrzenie tych prac oraz rozpatrzenie się w dostępnych mi materiałach, pozwala mi do wykazu Ł o m n i c k i e g o dodać kilkaset gatunków i odmian.

Polskę traktuję jako teren zoogeograficzny przejściowy pomiędzy Europą środkową z jednej, a północną i wschodnią z drugiej strony; na granice polityczne nie zwracam więc uwagi.

W podanym poniżej spisie formy ujęte w klamry znajdują się w wykazie Ł o m n i c k i e g o; w tych wypadkach zaznaczam tylko nowe ich stanowiska. Inne formy „Wykazem“ nie są objęte. Razem nie zanotowanych w „Wykazie“ podaję 274 gatunków i 338 odmian i aberracji, a dla prawie 360 form podaję nowe stanowiska.

Za łaskawe dostarczenie mi części literatury składem na tem miejscu p. S t e f a n o w i W e i s s b e r g o w i serdeczne podziękowanie.

LITERATURA.

1. Besser. Zapisy w przedmiocie historyi naturalnej na Wołyniu, Podolu, Ukrainie i niektórych bliższych okolicach. „Pamiętnik Farmaceutyczny”. Wilno 1820.
2. Chaudoir, baron Maxymilian. Notices entomologiques sur le gouvernement et la ville de Kiew. (Bul. Mosc. 1845 Nr. 3, str. 158—213).
3. Czerkunow N. Spisok żukow wodiaszczichsia w Kijewie i w jewo okriestnostiach. „Zapiski Kijewskawo Obszcz. Jestiestwoispytatieliej”. T. X, zes. 1. Kijów 1889.
4. Eichler W. Przyczynek do tęgopokrywych Ojcowa. „Pamiętnik Fyzjograficzny” t. XXII. Warszawa 1914.
5. Eichwald, K. E. Zoologia Specialis, quam expositis animalibus tum vivis, tum fossilibus potissimum Rossiae in universum et Poloniae in specie, in usum lectionum publicarum in Univers. caes. Vilnensi habendarum edidit. Vilnae 1829—31.
7. Fleischer. Beitrag zur Fauna der Ostseeprovinzen II. Verzeichniss derjenigen Käfer, die, so weit mir bekannt ist, als einheimische bis hiern noch nicht aufgeführt sind. (Die Quatember. Zeitschr. her. v. Trautvetter. T. I, 1829, zes. II).
7. Gimmerthal. Catalogus Coleopterorum Livoniae. Riga 1829.
8. Hildt Ludwik. Spis owadów znalezionych pod Warszawą, oraz w okolicach w promieniu 40 *klm* odległych. „Pamiętnik Fyzjograficzny” tom XIX.
9. Tenże. Krajowe owady wodne. Ibid. t. XXII, 1914.
10. Tenże. Uzupełnienia do opisu „Żuków Gnojowców krajowych”. Ibid. t. XXIII. 1916.
11. Tenże. Uzupełnienie opisu krajowych owadów wodnych. Ibid. t. XXIII, 1916.
12. Tenże. Owady krajowe kózkowate (Cerambycidae). Ibid. t. XXIV, 1917.
13. Hochhuth I. H. Enumeration der in den russischen Gouvernements Kiew und Volhynien bisher aufgefundenen Käfer. I. (Carabidae i wodne). „Bull. de la Soc. d. Natur. d. Moscou” 1871.

14. Tenże. Ibid. II (Staphylinidae). Ibid. XLIV, Nr. 3—4, 1872.
15. Tenże. Ibid. III (Pselaphidae-Phalacridae). Ibid.
16. Tenże. Ibid. IV (Nitidulariae-Lucanidae). Ibid. 1873.
17. Jacentkowski A. W. K faunie korojedow russkoj Polski. „Russk. Entomol. Obozr.“ T. XI, 1912.
18. Jacentkowski E. Zаметki o żukach-stafilinach russkoj fauny I. Ibid. T. X. Nr. 1—2, 1910.
19. Tenże. Zаметki o żukach-stafilinach russkoj fauny II. Ibid. t. XIII, Nr. 3, 1912.
20. Jakobson G. G. Żuki Rossii i Zapadnoj Jewropy. Petersburg 1905. (Całości nie znam).
21. Kawałl. Die Elateriden und Eucnemiden in Kurland und Livland. „Stett. Ent. Zeit.“ 1858, t. XIX, str. 401—403.
22. Tenże. Beiträge zur Kenntniss der Käfer in den russ. Ostseeprovinzen Kurland, Livland und Esthland (Correspondenzblatt d. naturf. Ver. zu Riga 1868, Nr. 4, XVII).
23. Kelch A. Grundlage zur Kenntniss der Käfer Oberschlesiens (Schulprogr. Ratibor 1846. str. 54; 1852 str. 19).
24. Kinel Jan. Kózki Polski. „Rozpr. i Wiadom. z Muz. im. Dzieduszyckich“ t. III, zes. 1—2, Lwów 1918.
25. Tenże. Samica chrząszcza *Grammoptera ingraca* Baeckmann. „Rozpr. wydz. matem.-przyr. Akad. Um. w Krakowie“ 1917.
26. Tenże. Kilka słów o filisakowatych (Haliplidae) ziem Polskich. „Archiwum Tow. Nauk. we Lwowie“ 1922.
27. Tenże. Fauna owadów okolic Lwowa: Haliplidae. „Polskie Pismo Entomologiczne“ t. I, zes. 1, Lwów 1922.
28. Kozikowski A. inż. Smoliki i korniki (Pissodini et Ipidae). Lwów-Warszawa 1922.
54. Tenże. Przyczynek do znajomości chrząszczów Polski. Rozprawy i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, t. V—VI, Lwów 1922.
29. Lindeman C. Obzor geograficzeskawo rasprastranienia żukow w Rossijskoj Imperji, cz. I. „Trudy Russk. Entom. Obszcz.“ t. VI, str. 41—366, 1 mapa.
30. Mazur Edward Dr. Nowe dla fauny polskiej gatunki i odmiany chrząszczy oraz nowe miejsca rozsiedlenia. „Polskie Pismo Entomol.“ t. I, zes. 1, Lwów 1922.
31. Motschoulsky, Victor v. Die Coleopterologischen Verhaeltnisse und die Käfer Russlands. Moskwa 1846.
32. Tenże. Die Kaefer Russlands (właściwie druga część poprzedniego). Moskwa 1850.
33. Netolitzky Fritz Dr. *Bembidion testaceum* var. *Lomnickii*

- nov. subsp. „Entomologische Blätter“ t. XII, zeszyt. 10—12, Berlin 1916.
55. Patkiewicz R. Chrząszcze nowe dla fauny Europejskiej i Polskiej. Polskie pismo Entomologiczne, t. I, zeszyt. 2, Lwów 1922.
  34. Pfeil Ottomar v. Die Käferfauna Ost- und Westpreussens. „Stett. Entom. Zeit.“ t. XVIII, str. 52—60, 1857.
  35. Reitter E. Zeszyt o chrząszczach w „Die Süßwasserfauna Deutschlands“.
  36. Roubal J. Zoogeografický príspevek k brouci zviréne Volynské gubernie (Druhá vyroční z práva jub. Stát. Reálky v Příbrami za Školní rok 1911—12). Příbram 1912.
  37. Tenże. K faunie žížalkokřídých ruskéj fauny. „Russk. Entomol. Obozr.“ t. X, Nr. 3, 1910.
  38. Roger Julius. Dr. Coleoptera. Verzeichniss der bisher in Oberschlesien aufgefundenen Käferarten. „Zeitschr. f. Entomologie“ Breslau 1856.
  39. Siebold Carl Th. E. v. Verzeichniss der Käfer Preussens (Neue Preuss. Provinzialblätter. T. III, str. 203, 303, 419).
  40. Tenże. Beiträge zur Fauna Preussens. Ibid. T. VIII, 1849.
  41. Smulikowski Kazimierz. *Otiorrhynchus Kotulae* nov. sp. „Polskie Pismo Entomol.“ T. I, zeszyt. 1, Lwów 1922.
  42. (Stronczyński). Rozrywki entomologiczne. Warszawa 1835.
  43. Tenenbaum Szymon. Chrząszcze (Coleoptera) zebrane w Ordynacyi Zamojskiej w gub. Lubelskiej. „Pamiętnik Fyzyograficzny“ t. XXI, Warszawa 1913.
  44. Tenże. Dodatek do spisu chrząszczy z Ordynacyi Zamojskiej. Ibid. t. XXV, 1918.
  45. Tenże. *Isomira polonica* n. sp. „Rozpr. wydz. mat.-przyrodn. Polskiej Akad. Umiejętn.“ Kraków 1921.
  46. (Waga Antoni). Sprawozdanie z podróży naturalistów odbytej w r. 1854 do Ojcowa. „Biblioteka Warszawska“ 1855 str. 142, 355 i d. c. w r. 1857 str. 161.
  47. Tenże. O jeografii owadów. (Pracy tej, cytowanej przez Belkego, nieznam, ani nie wiem, gdzie była wydana).
  48. Weisberg Stefan. Przyczynek do fauny szczy pawek okolic Płocka. „Pamiętnik Fyzyograficzny“ t. XXV, Warszawa 1918.
  49. Tenże. Materjały do systematyki rodzaju *Carabus* Linné. „Prace Zool. Polsk. Państw. Muz. Przyr.“ T. I, zeszyt. 2, Warszawa 1922.
  50. Zajciw F. A. K entomofaunie okriestnostiej Nowoj Aleksan-

- drii, Liublinskoj gub. „Russk. Entomol. Obozr.“ T. VIII, 1908. Petersburg 1909 str. 155—158.
51. Tenże. Nieskolko intieriesnych żiestkokryłych najdiennyh w okriestnostjach Nowoj Aleksandrii Liublinskoj gub. Ibid. t. XII, Nr. 1, 1912.
52. Tenże. K faunie wodnych żukow Kiewskoj gub. „Horae Soc. Ent. Ross.“ t. XXXVIII, 1907.
53. Kolbe W. Nachträge zu E. Reitter, Fauna germanica. (W V tomie klucza Reittera, str. 308—309).

Spis systematyczny.

Cicindelidae.

- [*Cicindela soluta* Dej. Pod. (Łomnicki). Kijów (13), Wołyń, Podole (20)].
- [*Cicindela hybrida* v. *sahlbergi* Fisch. Łomnicki notuje: *Liv.* z nad Dniepru podaje go Hochhuth (13)].
- [*Cicindela hybrida* v. *maritima* Dej. Łomnicki notuje: *Bor.* Z Kongresówki podaje go Moczulski (32), z Wołynia i Ukrainy Hochhuth (13). Litwa, Puławy. Rozpr. i Wiad. z Muz. im Dzieduszyckich. T. T—VI. 1922].
- ? *Cicindela elegans* Fisch. Podole — Jakobson ex Eichwald ze znakiem zapytania.
1. *Cicindela elegans stigmatophora* Fisch. Podole (20).
- ? *Cicindela litterifera* Chaud. Jakobson ex Chaudoir podaje go z Wołynia ze znakiem zapytania.
2. *Cicindela litterata* Sulz. Poznań (20).
3. *Cicindela gracilis* Pall. Wołyń, Podole (20), Ukraina (13 i 20).
- Cicindela germanica* a. *deuteros* D. Torre. Zamojszczyzna (44), Ojców (1), okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Hildta, moje).
- Cicindela germanica* a. *hemichloros* D. Torre. Zamojszczyzna (44), okolice Warszawy (zbiory Hildta, moje, Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Cicindela germanica* a. *cuprea* Westhoff. Zamojszczyzna (43), Ojców (1).

Carabidae.

- Cychrus rostratus* v. *hoppei* Gnglb. Jakobson (20) podaje go z Galicji, Śląska i z Kongresówki (to ostatnie ex Moczulski).

- [*Cychrus semigranosus* Pall. Hal. or. — w „Wykazie”. Notowany również z Podola — Moczulski].
- [*Cychrus attenuatus* F. Carp. w „Wykazie”. Jest on na Śląsku (Gerhardt i 20), podany również z Wołynia (20) i z Ukrainy (13)].
- Carabus coriaceus* v. *spretus* Dej. Z Wołynia i Ukrainy notuje go Hochhuth (13).
- Carabus coriaceus* a. *sublineatus* Géh. Podole (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
- ? *Carabus violaceus obliquus* Thoms. Jakobson (20) notuje go z Galicji ze znakiem zapytania.
- Carabus fabricii* a. *heeri* Germ. Tatry. (30).
- Carabus auronitens* a. *nigripes* Heyd. Okolice Warszawy — zbiór p. St. Weissberga.
- Carabus auronitens escheri* a. *opacus* Haury. Tatry (30).
- Carabus nitens* a. *fennicus* Géh. Zamojszczyzna (44), okolice Warszawy (zbiór Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- [*Carabus menetriesi* Humm. Łomnicki notuje tylko Lwów i Prusy. Jest on również i na Litwie (20)].
- [*Carabus granulatus interstitialis* Duft. = *granulatus parvicollis* Kr. Śląsk? Galicja? (20) Kijów? (13, 20)].
- Carabus ullrichi podolicus* Sem. Podole (20).
- Carabus cancellatus* a. *sudeticus* Schulz. W katalogu Reittera Heydena i Weisego notowany ze Śląska.
- Carabus catenulatus* v. *mülverstedti* Reitt. Prusy (Reitter).
- Carabus arvensis germaniae* a. *nigrescens* Letzn. Płock (48).
- Carabus arvensis germaniae* a. *viridiaeneus* Letzn. Pomorze, okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Hildta, moje).
- Carabus arvensis germaniae* a. *marginatus* Letzn. Pomorze, okolice Warszawy (mój zbiór, zbiór Hildta).
- Carabus arvensis germaniae* a. *niger* Letzn. Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Carabus arvensis germaniae* a. *purpurascens* Letzn. Płock (48), Pomorze, okolice Warszawy (niemal wszystkie znane mi zbiory).
- Carabus arvensis germaniae* a. *schrikelli* Dej. Zamojszczyzna (43).
- Carabus arvensis germaniae* — *carpathus* Born. Płock (48).
- [*Carabus scabriusculus* Ol. Łomnicki notuje: Pod. Zamojszczyzna (43), Wołyń i Ukraina (13)].
- [*Carabus scabriusculus* v. *erythropus* Fisch. Jak forma typowa].
- Carabus scheidleri hampei* Küst. Galicja (20).

Carabus scheidleri v. *seriatissimus* Reitt. W katalogu Reittera; Heydena i Weisego notowany z Karpat Wschodnich.

?? *Carabus monticola* Dej. Lindemann (29) podaje go z Kongresówki. Absolutnie nieprawdopodobne.

[*Carabus linnei* v. *polonicus* Motsch. = f. typ. Weissberg — 49].

4. *Leistus montanus* Steph. Śląsk (20). Gerhardt notuje go z gór Olbrzymich.

5. *Nebria jokitschi* Strm. Śląsk, Beskid (Reitter: Fauna Germanica t. I).

6. *Nebria castanea* v. *brunnea* Dft. Śląsk (Reitter: Fauna Germanica t. I).

Nebria transsylvanica a. *alpigrada* Csiki. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae Caucasi et Armeniae ross).

[*Pelophila borealis* Payk. z fauny naszej należy wykreślić. Patrz: Fauna Germanica Reittera t. I. str. 94].

[*Notiophilus hypocrita* Putz. Występuje nie tylko w Tatrach, jak podaje Łomnicki, jest on również w okolicach Warszawy (tu odnalazł go pierwszy inż. J. Makólski) i na Litwie (Wilno 20)].

Omophron limbatum a. *maculatifennis* Pic. Występuje wszędzie wraz z formą typową.

Clivina collaris a. *discipennis* Letzn. Wszędzie wraz z formą typową.

[*Dyschirius laeviusculus* Putz. Pos., Bor. (Łomnicki). Śląsk (53)].

7. *Dyschirius impunctipennis* Daws. Pomorze, Prusy (20), Ukraina (13, 20).

? *Dyschirius cylindricus* Dej. Ukraina (13). Niezbyt prawdopodobne.

8. *Dyschirius rufoaneus* Chaud. Galicja (20).

[*Miscodera arctica* Payk. Prócz notowań Łomnickiego: *Sil., Pol. sept.* — dwukrotnie w Kongresówce: okolice Warszawy (mój zbiór) i Ostrołęka (zbiór inż. J. Makólskiego). Pomorze, Prusy, Śląsk (20)].

[*Bembidion striatum* a. *nigrescens* Schilsky. Zapewne wszędzie towarzyszy w małej ilości formie typowej. Znam go z Zamojszczyzny, Mazowsza, Pomorza i Litwy. Łomnicki notuje tylko Śląsk].

Bembidion velox a. *nigrescens* Schilsky. Mazowsze (niemal wszystkie zbiory warszawskie).

Bembidion argenteolum a. *amethystinum* Meier. Zamojszczyzna (43).

Bembidion littorale a. *nigricans* Barthé. Okolice Warszawy (zbiory Hildta i Weissberga).

Bembidion lampros a. *coeruleotinctum* Reitt. Okolice Krakowa (30).

- okolice Warszawy. Poprzednio już podany przez Weissberga (48) z Płocka.
- [*Bembidion nigricorne* Gyll. Łomnicki notuje *Bor. or.* Pod Warszawą w jednym miejscu bardzo liczny (zbiory inż. Makólskiego, Weissberga, moje). Litwa (20)].
- [*Bembidion ruficolle* Gyll. Łomnicki notuje *Hal. occ.* Pod Warszawą miejscami bardzo liczny. Płock (48)].
- [*Bembidion punctulatum a. lutzi* Reitt. Mam go z Krakowa i z Krynicy. W Broku nad Bugiem (powiat Ostrowski) w wielkiej ilości zbierał go p. St. Weissberg].
9. *Bembidion coeruleum* Serv. Śląsk (20).
10. *Bembidion milleri* Duv. Jakobson (20) notuje: Galicja.
- [*Bembidion monticola* St. Łomnicki podaje go tylko z Karpat. Zbierałem go w Zamojszczyźnie, a ostatnio znaleziony nawet pod Warszawą (coll. inż. Makólski)].
- [*Bembidion andreae* F. Forma typowa należy do fauny śródziemnomorskiej, u nas zapewne wcale nie występuje, zastępuje go *B. femoratum* Strm., możliwe tylko, że jest w Kijowie].
- Bembidion genei v. illigeri* Netol. We wszystkich niemal zbiorach oznaczony jako *B. 4-guttatum* F. Pierwszy tą formę notuje Mazur (30).
- [*Bembidion schuppeli* Dej. Łomnicki podaje go z Prus i z Karpat Wsch. Mam go z Orawy].
- Bembidion assimile v. productum* Schilsky. Okolice Warszawy (inż. J. Makólski).
- [*Bembidion doris a. aquaticum* Panz. Łomnicki notuje tylko Prusy. Mam go z Zamojszczyzny i z okolic Warszawy].
- Bembidion tenellum a. triste* Schilsky. Okolice Warszawy (mój zbiór, zbiór Hildta).
- Tachys sexstriatus v. crux* Putz. W katalogu Heydena, Reitera i Weisego notowany z Karpat Wschodnich.
- [*Trechus amplicollis* Fairm. Łomnicki podaje go tylko z Tatr. Jest i na Śląsku (Reitter)].
11. *Trechus ovatus* Putz. Zamojszczyzna (44).
12. *Trechus montanellus* Gem. et Har. Śląsk (Jakobson—20); Gerhardt go nie podaje.
13. *Trechus insolitus* K. Dan. Karpaty Wschodnie (katalog Reitera).
14. *Trechus splendens* Gem. et Har. Śląsk (Jakobson—20).
- [*Trechus bescidicus* Reitt. Beskidy (Reitter: Fauna Germanica t. I, str. 130) = *T. montanellus* Gemm., patrz Nr. 53, str. 308].

- [*Trechus plicatulus* Mill. Łomnicki podaje go tylko z Karpat. Mam go z Ojcowa].
- [*Trechus marginalis* Schm. Żyje nie tylko w Karpatach; mam go również z Ojcowa.
- ? *Chlaenius spoliatus longipennis* Motsch. Ze znakiem zapytania notuje go Jakobson (20) z Podola.
- [*Chlaenius festivus* F. Pod., Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (13)].
15. *Chlaenius terminatus* Dej. Ukraina (13, 20), Wołyń (20).
- [*Badister sodalis* v. *dorsiger* Dft. Sil. (Łomnicki). Wołyń (13). Katalog Reittera notuje Kijów].
16. *Licinus silphoides* Rossi. Podole (Jakobson — 20). Hochhuth go nie notuje.
17. *Licinus granulatus* Dej. Śląsk (20). Gerhardt go nie podaje.
- ?? *Acinopus picipes* Oliv. Moczulski (32) notuje go z Kongresówki, co jednak jest wysoce wątpliwe.
- [*Ophonus cordatus* Dft. jest również na Wołyniu (13, 20) i na Śląsku (20). U Gerhardta nie notowany].
- [*Ophonus rupicola* St. Sil. (Łomnicki). Kijów (13)].
- Ophonus hospes* v. *sturmi* Dej. Wołyń (13).
18. *Ophonus diffinis rotundicollis* Fairm. Śląsk (Jakobson — 20); Gerhardt go nie notuje.
19. *Ophonus subquadratus* Dej. Litwa (Moczulski — 32).
20. *Harpalus cupreus* Dej. Zamojszczyzna (44).
21. *Harpalus punctatulus* v. *ovipennis* Motsch. Z Galicji notowany w „Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae. *Harpalus aeneus* a. *viridis* Schilsky. Wszędzie występuje wraz z formą typową.
- Harpalus aeneus* a. *coerulescens* Schilsky. Jak poprzedni.
- Harpalus aeneus* a. *limbopunctatus* Fuss. Zamojszczyzna (44).
- Harpalus distinguendus* a. *coerulescens* Schilsky. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- [*Harpalus fuscipalpis* St. jest również na Podolu i na Ukrainie (13, 20)].
22. *Harpalus attenuatus* Steph. Podany pod nazwą *consentaneus* Dej. z Kijowa (13). Jakobson — Kijów (20).
23. *Harpalus amator* Reitt. Podole (67 i 20).
- [*Stenolophus skrimshiranus* Steph. jest również pod Warszawą (zbiory pp. Hildta i Makólskiego)].
24. *Stenolophus proximus* Dej. Wołyń, Ukraina (13, 20).
- [*Stenolophus mixtus* a. *ziegleri* Panz. Łomnicki notuje: *Bor.* Pod Warszawą znalazł go inż. J. Makólski].

25. *Acupalpus luteatus* Dft. Śląsk (Jakobson 20), okolice Warszawy (mój zbiór). Gerhardt dla Śląska go nie podaje.
26. *Acupalpus luridus* Dej. Kongresówka, Wołyń, Podole (20); Kijów (13). Śląsk (Kolbe).
27. *Trichocellus placidus* Gyllh. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Kijów (13, 20).
[*Trichocellus cognatus* Gyllh. Jakobson (20) notuje go z Kongresówki ze znakiem zapytania].
- Diachromus germanus a. bimaculatus* Joukl. Okolice Warszawy.
Diachromus germanus a. joukli Reitt. Okolice Warszawy.
Amara nitida v. imbella Strm. Warszawa (mój zbiór).
[*Amara erratica* Dft. notowana przez Łomnickiego z Karpat; jest i na Podolu (20)].
28. *Amara chaudioti* Putz. 1866 (Hochh. 1871). Ukraina (13, 20).
Amara aenea a. nigropicea Letzn. Płock (48).
29. *Amara noctivaga* Hochh. Ukraina (13, 20).
? *Amara spectabilis* Schaum. Jakobson (20) notuje go ze znakiem zapytania ze Śląska.
Amara lunicollis v. assimilis Chaud. W katalogu Reittera, Heydena i Weisego notowany z Kijowa.
? *Amara nobilis* Dft. Jakobson (20) notuje go ze znakiem zapytania ze Śląska.
[*Amara brunnea* Gyll. *Mas.* (Łomnicki). Wołyń i Ukraina (13, 20), Śląsk (13)].
- [*Pterostichus macer* Mrsh. Znalazłem go pod Warszawą].
Pterostichus cupreus a. cyaneus Letzn. Okolice Warszawy (mój zbiór, zbiór Hildta, zbiór Muzeum Przemysłu i Roln. i inne).
Pterostichus cupreus a. bicolor Letzn. Okolice Warszawy (jak poprzedni).
Pterostichus cupreus a. viridis Letzn. Wszędzie wraz z formą typową.
Pterostichus cupreus a. pseudoaffinis Lutschn. Wraz z formą typową.
Pterostichus cupreus a. niger Letzn. Płock (48), okolice Warszawy, Kraków, Pieniny (liczny).
Pterostichus cupreus a. rufescens Letzn. Płock (48).
Pterostichus lepidus a. cyaneus Letzn. Wraz z formą typową.
Pterostichus lepidus a. violaceus Letzn. Płock (48).
Pterostichus lepidus a. ferreus Letzn. Wszędzie wraz z formą typową.
Pterostichus lepidus a. niger Letzn. Wraz z formą typową.
Pterostichus coerulescens a. viridicolor Westh.
Pterostichus coerulescens a. versicolor Strm.
Pterostichus coerulescens a. tenebricosus Westh.

- Pterostichus coerulescens a. tricolor* Letzn. Wszystkie występują wraz z formą typową.
- [*Pterostichus striatopunctatus* Dft. Jest nietylko w Prusach i na Śląsku. Pod Warszawą czasem po wylewie Wisły (zbiory L. Hildta, J. Makólskiego, moje). Z Kongresówki notuje go również Moczulski].
- [*Pterostichus angustatus* Dft. Łomnicki podaje Karpaty i Prusy. Spotyka się i na Mazowszu: zbiory Hildta, Makólskiego, Weissberga, moje].
- Pterostichus vulgaris a. cribricollis* Motsch. Zamojszczyzna (43).
- Pterostichus diligens v. assimilis* Hochh. Kijów (13).
30. *Pterostichus subsinuatus* Dej. W „Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae“ notowany ze Śląska. Jakobson (20) podaje Śląsk i Galicję. Gerhardt go nie wymienia.
- [*Pterostichus metallicus* F. Żyje nietylko w Karpatach (Łomnicki). Śląsk, Góry Świętokrzyskie (pospolity), Ojców].
31. *Pterostichus transversalis* Dft. Zamojszczyzna (44).
- Pterostichus transversalis v. etelkae* Ormay. Z Karpat notuje go katalog Heydena, Reittera i Weisego.
- [*Pterostichus illigeri* Panz. Ze Śląska notuje go Jakobson (20), Gerhardt¹⁾ jednak pisze, że gatunek ten nie należy do fauny Śląska].
32. *Pterostichus findell* Dej. Galicja (Jakobson — 20).
33. *Pterostichus sudeticus* Gerh. Góry Olbrzymie (53).
- Laemostenus terricola a. cyanescens* Fairm. Występuje wraz z formą typową.
34. *Sphodrus gigas* Fisch. Wołyń i Podole (20). Hochhuth go nie podaje.
- ? *Platyderus ruficollis* Steph. Kijów (13). Jest to bardzo mało prawdopodobne, słusznie więc Jakobson w swym dziele stawia go ze znakiem zapytania.
- Calathus fuscipes a. flavipes* Payk. Występuje wraz z formą typową.
- [*Olisthopus sturmi* Dft. Łomnicki notuje go tylko ze Lwowa. Kijów (13), Kijów, Śląsk (20)].
- [*Olisthopus rotundatus* Payk. Mam go z Kieleckiego. Kielce, Kijów (20). Łomnicki podaje tylko Karpaty].
- ? *Agonum assimile a. sanguinipes* Reitt. Kraków (30). Autor podaje go ze znakiem zapytania.

1) Gerhardt Julius, Verzeichnis der Käfer Schlesiens, Berlin 1910.

[*Agonum krynickii* Sperk. Łomnicki notuje go z Poznańskiego i z Prus. Jest on i pod Warszawą, choć należy do wielkich rzadkości (jeden okaz coll. inż. J. Makólski)].

[*Agonum longiventre* Mannh. Łomnicki notuje go tylko ze Śląska. Mam go z Warszawy i z Łomży. Nierzadki pod Kijowem (13)].

Agonum mülleri a. coerulescens Letzn. Tatry, Kraków (30), okolice Warszawy (zbiory Muz. Przem. i Roln., Hildta, Weissberga i moje).

? *Agonum dahli* Borre. Pod nazwą *A. laterale v. pusillum* Schaum notuje go z Kijowa Hochhuth (13), sam jednak wyraża pewne wątpliwości.

[*Agonum dolens* Sahlb. Łomnicki notuje Prusy i Śląsk. Kijów (13). Jest on i pod Warszawą (zbiór ś. p. pułk. Bogusława Szul'a)].

[*Agonum atratum* Dft. Łomnicki notuje go ze Śląska. Pod Warszawą znalazł go ś. p. Henryk Lgocki].

Agonum bogemanni Gyll. Jeden okaz pod Warszawą znalazł inż. Józef Makólski.

[*Masoreus wetterhalli* Dej. Łomnicki podaje tylko Lwów. Pod Warszawą wielokrotnie. Płock (48), Zamojszczyzna — mój zbiór].

Lebia crux minor v. sexmaculata Patk. Bolechów (55).

Lebia crux minor v. scutellata Letzn. Bolechów (55).

36. *Lebia humeralis* Dej. Podole (Jakobson — 20).

[*Lebia marginata* Geoffr. *Pol. med.* (Łomnicki). Kijów (20)].

Lionychus quadrillum lituratum Letzn. Galicja Wsch., Śląsk.

Metabletus pallipes Dej. *Sil.* (Łomnicki). Wołyń, Kijów (20)].

[*Dromius longiceps* Dej. Prócz Prus i Śląska. („Wykaz“ Łomnickiego): Wołyń (20), Puławy (Zajciew — 51), Kraków (Mazur — 30), okolice Warszawy (zbiór p. Stefana Weissberga)].

[*Dromius angustus v. bescidicus* Reitt. Okolice Krakowa (30)].

[*Dromius cordicollis* Vorbr. = *quadraticollis* Morav. Łomnicki notuje go tylko z Prus Wschodnich. Spotyka się on na Litwie i w Inflantach].

? *Dromius oberti* Motsch. Opisany z Inflant. Zapewne jest to synonim poprzedniego.

[*Dromius melanocephalus* Dej. *Sil.* (Łomnicki), Ukraina i Wołyń (20), Zamojszczyzna (coll. F. Feifer)].

37. *Dromius longulus* Friv. Wołyń (20).

38. *Dromius borysthenicus* Motsch. Dniepr (Moczulski).

39. *Cymindis lineata* Quens. Podole (20).

40. *Cymindis variolosa* F. Podole (20).
 41. *Cymindis scapularis* Schaum. Podole, Kijów (20).
 [Drypta dentata Rossi. Łomnicki podaje go bez zaznaczenia miejsca znalezienia. Mnie są znane okazy tylko z Podola i Małopolski].
 42. *Mastax thermarum* Stev. Jakobson (20) podaje go z Kijowa.
 43. *Brachynus ejaculans* Fisch. Wołyń (20).
 44. *Brachynus sclopeta* F. Kijów (20).
 45. *Brachynus incertus* Brullé. Kijów (13 i 20).

Haliplidae.

- Haliplus ruficollis* v. *multipunctatus* Wehncke. Prusy (35).
 [Haliplus fulvicollis v. furcatus Seidl. Livonia (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae)].
Haliplus lineatocollis a. *nitidicollis* J. Müll. Okolice Bolechowa (Kinzel — 26).

Hygrobiiidae.

- [*Hygrobia tarda* Hbst. Łomnicki notuje: Mas., Bor. Żyje on również na Wołyniu (20)].

Dytiscidae.

- ? *Bidessus minutissimus* Germ. Ze znakiem zapytania podaje go ze Śląska Jakobson (20). Gerhardt go nie notuje.
 46. *Bidessus nasutus* Sharp. Kijów (Jakobson — 20).
 [Coelambus marklini Gyll. Bor. (Łomnicki). Kijów (20)].
 [Coelambus polonicus Aubé. Vars. (Łomnicki). Podole, Kijów (20)].
 47. *Hydroporus 12-pustulatus* F. Hildt (9) notuje go z Beskidu Zach. i ze Śląska.
 48. *Hydroporus griseostriatus* Deg. Hildt (9) notuje go z jezior Suwalskich i z Czarnej Hańczy. Jakobson podaje go z Kijowa ze znakiem zapytania.
 49. *Hydroporus aubei* Mulls. Śląsk (20). Gerhardt go nie notuje.
Hydroporus elegans borysthenticus Hochh. Podole, Ukraina (13).
 50. *Hydroporus seidlitzii* Gerh. Śląsk (Jakobson — 20) Gerhardt go nie podaje.
 [Hydroporus sanmarki C. Sahlb. Spotyka się go nietylko w Karpatach. W Ojcowie w Prądniku pospolity (zbiory Hildta i moje)].
 [Hydroporus melanarius St. Łomnicki podaje go z Zachodniej Galicji. Jest on i pod Warszawą (9)].

[*Hydroporus ferrugineus* Steph. Łomnicki notuje *Carp. or.* Jest on również w Tatrach].

51. *Agabus hohhuthi* Zaitz. = *brunneus* Hochh. Humań (Hochhuth).

52. *Agabus regalis* Petri. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae).

[*Agabus neglectus* Er. Łomnicki notuje: *Sil., Bor.* Kijów (20). Jest on i pod Warszawą (zbiory Hildta i moje)].

[*Agabus fuscipennis* Payk. Łomnicki podaje go tylko ze Lwowa. Mohylów, Wołyń, Kijów (20). Parokrotnie znajdowany pod Warszawą (zbiór Hildta)].

53. *Agabus conspersus* Mrsh. Okolice Warszawy (9).

Platambus maculatus α. *inaequalis* Panz. Wszędzie wraz z formą typową.

[*Ilybius similis* Thoms. *Bor.* (Łomnicki). Suwałki, Wołyń, ?Kijów (20)].

Ilybius fenestratus α. *prescottii* Mannh. Wigry (mój zbiór).

54. *Ilybius angustior* Gyll. Śląsk, Galicja (Jakobson), okolice Warszawy (zbiory Hildta i moje).

Rhantus bistriatus v. ♀ *virgulatus* Ill. Zamojszczyzna (44).

55. *Hydaticus grammicus* Germ. Kujawy (9). Znalazłem go w Puszczy Niepołomickiej 6. czerwca 1912 i w okolicach Warszawy.

[*Dytiscus lapponicus* Gyll. Łomnicki notuje: *Bor., Liv.* Znaleziony w jeziorach Wigierskich. Jakobson (20) notuje Kijów; czy nie omyłka?].

Gyrinidae.

?? *Aulonogyrus striatus* F. Czerkunow podaje go z Kijowa, co napewno jest pomyłką.

[*Aulonogyrus concinnus* Klug. Łomnicki podaje tylko Prusy. Notowany jest i z pod Kijowa (13)].

56. *Gyrinus distinctus* Aubé. Ukraina (13).

Gyrinus colymbus v. *hungaricus* Seidl. Okolice Warszawy (9).

Gyrinus natator v. *wańkowiczi* Régimb. Pomorze (35).

? *Gyrinus dejeani* Brullé ?Kijów (20).

?? *Gyrinus urinator* Ill. jest podany przez Hochhutha z Wołyń, co jednak jest omyłką.

Rhysodidae.

57. *Rhysodes germari* Ganglb. Z Kongresówki podaje go Erichson.

Staphylinidae.

- [*Thoracophorus corticinus* Motsch. Sil. (Łomnicki). Warszawa (20)].
- [*Micropeplus fulvus* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń (14), Galicja (20)].
58. *Micropeplus longipennis* Kr. Podany ze Śląska przez Jakobsona. Gerhardt go nie notuje.
- [*Proteinus ovalis* Steph. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Kijów (20)].
59. *Proteinus laevigatus* Hochh. Kijów (8 i 20).
60. *Anthobium atrum* Heer. Zamojszczyzna (44).
- [*Pycnoglypta lurida* Gyll. Sil., Bor. (Łomnicki). Jakobson podaje Kongresówkę. Mam go z Litwy].
- [*Phyllodrepa melanocephala* F. Carp. (Łomnicki). Jakobson notuje Śląsk, Galicję, Kongresówkę, Kijów].
61. *Amphichroum hirtellum* Heer. Prusy Wschodnie (20).
- ? *Lesteva longelytrata maura* Er. ? Śląsk (20).
62. *Omalius caesum littorale* Kr. Pomorze (Jakobson — 20)
63. *Omalius nigriceps* Kiesw. Zamojszczyzna (43).
64. *Omalius foraminosum* Mäkl. Mińsk litewski.
- [*Lathrimaeum unicolor* Mrsh. Sil. (Łomnicki). Wołyń (14).]
- [*Olophrum consimile* Gyll. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń (14)].
- [*Olophrum rotundicolle* Sahlb. Lith., Sil. (Łomnicki). Kijów (14)].
65. *Philorinum sordidum* v. *nigriventre* Rosh. Kijów (14), podany pod nazwą *ruficolle* Schauf.
- [*Arpedium quadrum* Grav. Łomnicki notuje go tylko z Tatr. Kijów (14). Okolice Warszawy (zbiory Hildta, moje i inne)].
66. *Planeustomus heydeni* Epp. Puławy (Jacentkowski).
67. *Anthophagus spectabilis* Heer. Śląsk (Jakobson — 20); niema go w katalogu Gerhardta.
68. *Hadrognathus longipalpis* Muls. Kijów (14). Reitter, Heyden i Weise w swym katalogu notują: *Ga. P.*
69. *Coprophilus colchicus* Kr. Wołyń (Roubal — 36)
70. *Trogophloeus punctatellus* Er. Wołyń (20), Ukraina (14, 20).
- [*Trogophloeus subtilis* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Kijów (14 i 20)]
- [*Oxytelus rugifrons* Hochh. Łomnicki notuje go tylko z Gdańska. Opisany z Wołynia i Ukrainy (14, 20), znany ze Śląska (20). Okolice Warszawy — zbiór Hildta].
71. *Bledius pusillus* Er. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
72. *Bledius denticollis* F. Kraków (30). Poprzednio podany przez Jakobsona (20) z Kongresówki.

73. *Bledius debilis* Er. Zamojszczyzna (mój zbiór), Wołyń, Podole, Ukraina (14, 20), okolice Warszawy (zbiór Hildta).
74. *Bledius limbatus* Hochh. Wołyń, Ukraina (14, 20).
[*Bledius femoralis* Gyll. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14).
Pod Warszawą dość pospolicity (zbiory Hildta i moje)].
75. *Platystethus spinosus* Er. Ukraina (14, 20).
76. *Platystethus debilis* Hochh. = *depravatus* Epp. Pomorze? (20), Kijów (14).
77. *Platystethus wańkowiczi* Hochh. Kijów (14, 20).
[*Oxyporus mannerheimi* Gyll. Łomnicki notuje tylko Litwę. Wołyń, Ukraina (14)].
78. *Stenus cyaneus* Baudi Śląsk (Jakobson — 20). Gerhardt go nie podaje.
79. *Stenus fuscicornis* Er. Zamojszczyzna (43), Śląsk.
[*Stenus scrutator* Er. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14, 20)].
[*Stenus silvester* Er. Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14, 20)].
[*Stenus excubitor* Er. Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14, 20)].
[*Stenus geniculatus* Grav. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14, 20)].
[*Stenus palustris* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14, 20)].
80. *Stenus leprieuri* Cussac. Kraków (30).
[*Stenus cautus* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Jest on pod Krakowem i w okolicach Warszawy (zbiory Hildta i moje)].
[*Stenus carbonarius* Gyll. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14). Jest on w Zamojszczyźnie (mój zbiór) i w okolicach Warszawy (zbiór Hildta)].
[*Stenus nitidiusculus* Steph. Sil., Bor. (Łomnicki). Jest on w Zamojszczyźnie (mój zbiór) i w okolicach Warszawy (zbiór Hildta)].
[*Stenus kolbei* Gerh. Lith., Bor. (Łomnicki). Jest pod Krakowem].
[*Stenus gracilipes* Kr. Łomnicki podaje tylko Karpaty. Kilka okazów mam z pod Warszawy].
81. *Astenus nigromaculatus* Motsch. Zamojszczyzna (44).
Astenus angustatus v. *neglectus* Märk. Wołyń, Ukraina (14), Zamojszczyzna (43).
[*Astenus pulchellus* Heer. Sil. (Łomnicki). Opisany przez Hochhutha (14) z Ukrainy i Wołynia].
82. *Scopaeus rubidus* Muls. Wołyń, Ukraina (14, 20).
[*Scopaeus minutus* Er. Sil., Bor. or. (Łomnicki). Wołyń, Podole (14)].
83. *Medon piceus* Kr. Śląsk (20). Gerhardt go nie podaje.
84. *Medon ferrugineus* Er. Wołyń, Ukraina (14, 20).
85. *Domene stillicina* Er. Kijów (Jakobson — 20).

86. *Lathrobium rufescens* Motsch. Z Kongresówki notuje go Jakobson (20) ex Moczulski.
 [*Lathrobium scutellare* Nordm. *Lith.*, *Bor. or.* (Łomnicki). Wołyń, Podole (14); jest on i pod Warszawą (zbiory Hildta i moje)].
Lathrobium brunripes v. *luteipes* Fauv. Lwów (Stöckl) „Polskie Pismo Entomologiczne“ T. I, Nr. 1, 1922.
Cryptobium fracticorne v. *brevipenne* Rey. Tatry (Mazur—30).
 [*Metoponcus brevicornis* Er. *Sil.*, *Bor. or.* (Łomnicki). Znam go z Bodzentyna].
 [*Leptacinus linearis* Grav. *Sil.*, *Lith.* (Łomnicki). Wołyń, Podole (14); mam go z Zamojszczyzny i z okolic Warszawy].
 [*Xantholinus relucens* Grav. *Sil.*, *Bor. or.* (Łomnicki). Zbierałem go w Zamojszczyźnie i pod Warszawą].
87. *Nudobius collaris* Er. Wołyń, Ukraina (14, 20).
 [*Cafius xantholoma* Grav. Łomnicki notuje: *Bor. or.* (*mare balt.*). Zawleczony do Kijowa z nad brzegów Czarnego morza (14)].
88. *Philonthus bodemeyeri* Epp. Tatry (Mazur—30).
89. *Philonthus salinus* Kiesw. Puławy 24. V. 03 (Jacentkowskij: Matierjały po entomologiczieskoj faunie Bessarabji. Żiestkokryłja VII. Staphylinidae. T. II. zes. 2, str. 162).
Philonthus varians a. unicolor Steph. Występuje wraz z formą typową (niemal wszystkie zbiory).
90. *Philonthus fenestratus* Fauv. Jakobson (20) notuje go z Kieleckiego.
 [*Philonthus scribai* Fauv. *Sil.* (Łomnicki). Wołyń, Podole (14)].
91. *Philonthus rubripennis* Kiesw. Okolice Warszawy (zbiory Hildta i moje), Śląsk (Gerhardt).
92. *Philonthus coxalis* Hochh. Kijów (14).
93. *Staphylinus mus* Brullé. Wołyń, Ukraina (20). Jeden okaz był znaleziony w okolicach Warszawy (zbiory śp. Wojciecha Mączyńskiego).
- Quedius mesomelinus* v. *janneri* Hubenth. Zakopane, Dubie (30).
 [*Quedius maurus* Salb. *Sil.*, *Bor.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14). W Mińsku zbierał go Wańkowicz (14). Mam go z Zamojszczyzny, z Wąwolnicy i okolic Warszawy].
 [*Quedius tenellus* Grav. *Lith.* (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiór Hildta)].
- Quedius laevigatus a. resplendens* Thoms. Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie).
 [*Quedius tristis* Grav. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (mój zbiór), Warszawa (zbiory Hildta i moje), Kijów (14)].

- [*Quedius unicolor* Kiesw. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (mój zbiór), Warszawa (zbiory Hildta i moje)].
- Quedius ochropterus a. kiesewetteri* Ganglb. Tatry (Mazur—30).
- [*Quedius semiruber* Fauv. Mam go z Gór Świętokrzyskich].
- [*Quedius maurorufus* Grav. *Mas., Bor., Lith.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].
- [*Quedius cincticollis* Kr. *Carp.* (Łomnicki). Hochhuth (14) notuje Kijów].
- [*Quedius praecox* Grav. *Bor.* (Łomnicki). Kijów (14)].
- Quedius fulgidus a. depauperatus* Woll. Hochhuth go opisuje nie podając nazwy.
- [*Quedius nigriceps* Kr. *Bor., Sil.* (Łomnicki). Mam go z Krzeszowic].
- [*Hetherothops binotata* Grav. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Mam go z okolic Warszawy].
- [*Bryoporus rugipennis* Pand. Łomnicki podaje tylko Karpaty Wsch. Spotyka się i pod Warszawą (zbiór Hildta)].
94. *Conosoma erythrinum* Hochh. Kijów (14 i 20).
- [*Lamprinodes saginatus* Grav. *Bor. or.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14), Zamojszczyzna (44)].
95. *Mycetoporus flavicornis* Luze. Śląsk (53).
- [*Tachyporus hypnorum a. armeniacus* Kolbe. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
- Tachyporus chrysomelinus a. immaculatus* Luze. Zamojszczyzna (44).
- ? *Tachyporus jocosus v. obscurellus* Zett. Z Wołynia i Ukrainy podaje go Hochhuth (14), co jednak jest nieprawdopodobne, jest to bowiem gatunek wyłącznie północny, słusznie więc Jakobson (20) podaje go ze znakiem zapytania.
96. *Tachinus discoideus* Er. Wołyń, Ukraina (14, 20).
- [*Oligota flavicornis* Lac. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń, Podole (20), Ukraina (14)].
- [*Oligota atomaria* Er. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].
- [*Gyrophaena nitidula* Gyll. *Sil.* (Łomnicki). Wołyń (14)].
97. *Gyrophaena rugicollis* Hochh. Ukraina (14 i 20).
- [*Gyrophaena pulchella* Heer. *Sil., Bor.* (Łomn.). Wołyń, Ukraina (14)].
98. *Gyrophaena laevicollis* Kr. Warszawa (Jakobson — 20).
99. *Encephalus kraatzii* Hochh. Kijów (14).
- [*Leptusa alpicola* Brancs. *Carp.* (Łomnicki). Śląsk (53)].
- [*Leptusa piceata* Rey. *Carp.* (Łomnicki). Śląsk (53)].
100. *Placusa depressa* Maekl. Kongresówka (Jakobson — 20).
- [*Euryusa brachelytra* Kiesw. *Carp. or.* (Łomnicki). Z Kijowa podaje go Hochhuth, co jednak jest mało prawdopodobne].

- [*Tachysida gracilis* Er. *Sil., Lith.* (Łomnicki). Kijów (14)].
101. *Falagria splendens* Kr. Jeden okaz znalazłem w okolicy Warszawy. Z Kijowa ze znakiem zapytania podaje go Hochhuth (14).
102. *Falagria atra* Hochh. Kijów (14).
103. *Falagria naevula* Er. Ukraina (14).
104. *Falagria crassiuscula* Hochh. Wołyń (14).
- [*Tachyusa scitula* Er., *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].
105. *Myrmecopora sulcata* Kiesw. Wołyń (20), Kijów (14).
106. *Gnypeta coerulea* Sahlb. Gatunek północny. Śląsk (53).
- [*Atheta subtilissima* Kraatz. Łomnicki notuje tylko Śląsk. Z Kijowa podaje go Hochhuth (14).
107. *Atheta eichhoffi* Scriba. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- [*Atheta languida* Er. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń i Podole (14)].
- [*Atheta luridipennis* Mannh. *Sil., Bor.* (Łomn.). Wołyń i Ukraina (14)].
- [*Atheta hygrobia* Thoms. *Bor.* (Łomnicki). Kijów (14)].
108. *Atheta fossigera* Mannh. Wołyń i Ukraina (14, 20).
- [*Atheta gemina* Er. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].
- [*Atheta laevicauda* J. Sahlb. *Carp.* (Łomnicki). Śląsk (53)].
109. *Atheta frigida* J. Sahlb. Jakobson notuje go z Galicji.
110. *Atheta dispersa* Motsch. Podole, Ukraina, Litwa.
- [*Atheta hodierna* Sharp. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Wołyń i Ukraina (Hochhuth)].
- Atheta fungi* v. *orbata* Kr. Wołyń, Ukraina (14).
111. *Atheta seorsicornis* Hochh. Kijów (14).
112. *Atheta dimidiata* Hochh. Kijów (14).
- [*Atheta coriaria* Kr. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Zamojszczyzna, okolice Warszawy].
113. *Atheta ebenina* Muls. i Rey. Śląsk (53).
114. *Aleunota splendens* Kr. Wołyń (Roubal — 36).
- [*Aleunota pallens* Reitt. *Sil.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].
115. *Sipalia flava* Kr. Śląsk (20), ? Kijów — Jakobson (20) ex Hochhuth.
116. *Sipalia croatica* Epp. Jakobson (20) podaje go z Galicji.
117. *Tomoglossa luteicornis* Er. Wołyń, Ukraina (14, 20).
118. *Zyras kawalli* Hochh. Wołyń, Ukraina (14).
119. *Phloeopora nitidiventris* Fauv. Kongresówka (20).
- [*Amarochara forticornis* Lac. *Sil.* (Łomnicki). Kijów (20)].
120. *Ocalea concolor* Kiesw. Śląsk, Wołyń (20), Ukraina (14, 20).
- [*Hygropora cunctans* Er. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Kijów (14)].
- [*Oxypoda lentula* Er. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Kijów (14)].
- [*Oxypoda testacea* Er. *Sil.* (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (14)].

[*Oxyptoda praecox* Er. Łomnicki notuje Śląsk i Litwę, Hochhuth (14) Wołyń i Ukrainę. Jest i pod Warszawą].

[*Dasyglossa prospera* Er. Łomnicki podaje go z Cieszyna. Kijów (14)].

121. *Aleochara lata* Grav. Zamojszczyzna (44).

[*Aleochara obscurella* Grav. Bor. or. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43), Kijów (14)].

[*Aleochara fumata* Grav. Sil., Bor. (Łomn.). Wołyń, Ukraina (14)].

122. *Aleochara notatipennis* Hochh. Kijów (14).

Pselaphidae.

[*Euplectus erichsoni* Aubé. Sil., Bor. (Łomnicki). Mam go z Ojcowa, jest również w okolicach Warszawy (zbiór ś. p. W. Mączyńskiego)].

[*Euplectus sanguineus* Denny. Łomnicki notuje go z Litwy i Prus. Wołyń, Ukraina (15). Jest on i w okolicach Warszawy].

? *Pselaphus longipalpis* Kiesw. Hochhuth notuje go z Kijowa, jednak jest to nieprawdopodobne.

123. *Batrisodes oculus* Aubé Wołyń (15).

124. *Tychus bescidicus* Reitt. Śląsk (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae). Gerhardt w swej pracy dla Śląska wogóle go nie podaje.

Scydmaenidae.

? *Cephennium minutissimum* Aubé. Kijów (15). Katalog Heydena, Reittera i Weisego podaje go tylko z Francji.

125. *Neuraphes sparshalli* Denny. Wołyń, Ukraina (15).

[*Neuraphes parallelus* Chaud. Sil. (Łomnicki). Wołyń (15)].

[*Euconnus motschulskyi* Strm. Sil., Bor. (Łomnicki). Kijów (15)].

Silphidae.

[*Catops umbrinus* Er. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (15)].

[*Catops nigricans* v. *flavicornis* Thoms. Sil. (Łomnicki). Kijów (15)].

Colon brunneum v. *sinuatum* Chd. Wołyń; Ukraina (15).

Liodidae.

[*Liodes scita* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (15), Zamojszczyzna (43), okolice Warszawy (zbiór Hildta)].

126. *Liodes rhaetica a. fracta* Seidl. Zamojszczyzna (43).

[*Cyrtusa subferruginea* Reitt. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

127. *Cyrtusa fussi* Seidl. Ze Śląska notuje go katalog Heydena, Reittera i Weisego.
Anisotoma humeralis a. clavipes Hbst. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
 [*Anisotoma serricornis* Gyll. Lith., Bor. (Łomn.). Zamojszczyzna (43)].
 128. *Agathidium pulchellum* Wańk. W zbiorze mam jeden okaz z Litwy.
 [*Agathidium nigrinum* St. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (15), Zamojszczyzna (43)].
 129. *Agathidium wańkowiczi* Hochh. Kijów (15).

Trichopterygidae.

- [*Trichopteryx montandoni* Allib. Łomnicki podaje go ze Śląska. Jest i na Litwie].
 [*Nossidium pilosellum* Mrsh. Łomnicki notuje go z Mazowsza. Hochhuth (15) podaje go z Kijowa. Mam go z Małopolski].
 130. *Nossidium scaphidiforme* Hochh. Hochhuth (15) opisuje go z Kijowa.
 [*Ptiliolum fuscum* Er, Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (15)].
 [*Oligella foveolata* Allib. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Podole (15)].

Histeridae.

- Platysoma frontale v. betulinum* Hochh. Kijów (15).
 131. *Carcinops minima* Aubé. Zamojszczyzna (44).
 [*Carcinops pumilio* Er. Sil., Bor. (Łomnicki). Kijów (15)].
 132. *Saprinus amoenus* Er. Zamojszczyzna (43).
Saprinus semistriatus v. rugipennis Hochh. (? v. hochhuthi Reitt.). Południowa Ukraina (15).
Saprinus semistriatus v. asphaltinus Hochh. Kijów (15).
Saprinus rubripes v. granarius Er. Kijów (15).
 133. *Saprinus externus* Fischer. Hochhuth (15) pisze, że Andrzejowski znalazł jeden okaz w południowym Wołyniu.
 134. *Acritus punctum* Aubé. Zamojszczyzna (43).
 [*Onthophilus sulcatus* F. Bor. (Łomnicki). Wołyń (15)].

Hydrophilidae.

135. *Helophorus micans* Fald. Wołyń (20).
 136. *Helophorus rufipes* Bosc. Wołyń (13). Jakobson⁵ (20) go nie podaje.
 [*Helophorus arvernicus* Muls. Łomnicki podaje go z Prus i ze Śląska. Hildt (9) notuje go z Zachodnich Karpat].

- [*Helophorus nivalis* Giraud. *Sil.* (Łomnicki). Hildt (9) podaje go z Karpat Wsch.].
- [*Helophorus confrater* Kuw. *Carp. or.* (Łomnicki). Śląsk (20 i 53)].
- [*Helophorus strigifrons* Thoms. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Jest on i w okolicach Warszawy (mój zbiór)].
137. *Hydrochus octocarinatus* Hochh. Kijów (13 i 20). Jakobson, (20) podaje go z Kongresówki ze znakiem zapytania.
- [*Hydraena atricapilla* Waterh. Łomnicki notuje tylko Śląsk. Jest on na Wołyniu i Podolu (13), w Karpatach (9) i w Zamojszczyźnie (43)].
138. *Hydraena morio* Kiesw. Śląsk (Jakobson—20). Gerhardt go nie podaje.
139. *Berosus affinis* Brull. Wołyń (20).
- Hydrophilus caraboides* v. *intermedius* Muls. Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Hydrophilus caraboides* v. *costatus* Luderwaldt. *Borussia* (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
- Hydrophilus caraboides* m. *scrobiculatus* Panz. Warszawy (8).
- [*Hydrobius convexus* Brullé. Mylnie wskazałem go dla Zamojszczyzny (43). Z fauny naszej należy go wykreślić].
- [*Limnoxenus oblongus* Hbst. Łomnicki notuje Śląsk i Prusy. Mam go w zbiorze z Warszawy].
- ? *Anacaena bipustulata* Mersh. Ze znakiem zapytania notuje go Jakobson (20) ze Śląska. Gerhardt go nie podaje.
140. *Paracymus aeneus* Germ. Podole (Jakobson—20).
- Philydrus testaceus* a. *lineatus* Kuw. Towarzyszy formie typowej.
141. *Philydrus vultur* Kuw. Ciechocinek (Kuwert).
- Helochares griseus* a. *mülleri* Reitt. Okolice Warszawy (mój zbiór).
142. *Laccobius scutellaris* Motsch. Śląsk (Reitter i Gerhardt), Pomorze (Jakobson—20).
- [*Laccobius alternus* Motsch. Łomnicki notuje go ze Śląska. Jest również w Karpatach (9)].
- Chaetarthria seminulum* v. *picea* Hochh. Ukraina (13).
- Sphaeridium bipustulatum* a. *4-maculatum* Mersh. Wszędzie towarzyszy formie typowej.
- Cercyon quisquilius* a. *mulsanti* Gn. Wraz z formą typową.
- ? *Pelosoma lafertei* Muls. Ukraina (13). Zgoła nieprawdopodobne.

Cantharidae.

143. *Dictyopterus fiedleri* Reitt. Beskidy (Łysogóry). W Vt. Reittera „Fauna Germanica“ str. 309.

Cantharis fusca a. immaculicollis Lap. Okolice Warszawy (mój zbiór).

[*Cantharis albomarginata* Märk. Łomnicki notuje tylko Karpaty. Jest i w Zamojszczyźnie (44)].

[*Cantharis sudetica* Letzn. Łomnicki notuje Śląsk. Mam go z Zakopanego i z Pienin].

[*Absidia prolixa* Märk. Carp. (Łomnicki). Mam go z Zamojszczyzny].

144. *Rhagonycha banatica* Rosenh. Zaleszczyki (30).

Malthinus flaveolus v. immunis Mrsh. Zamojszczyzna (44).

[*Paratinus femoralis* Er. Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].

[*Dasytes flavipes* Ol. Łomnicki. Bor. Jest on i pod Warszawą].

Cleridae.

[*Allonyx 4-maculatus* Schall. Łomnicki notuje tylko Żywiec. Był on raz jeden znaleziony w Warszawie].

[*Trichodes favarius* Ill. Podole. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

Nitidulidae.

Cateretes pedicularius v. pallens Rey. Występuje wraz z formą typową.

Brachypterus urticae v. affinis Heer. Wołyń, Ukraina (16).

Epurea silacea v. fagi Bris. Zamojszczyzna (44).

Nitidula rufipes v. castanea Sahlb. Wołyń, Ukraina (16).

145. *Nitidula fusula* Gebl. Praga (zbiór Ma czy ń s k i e g o).

146. *Meligethes gracilis* Bris. Warszawa (zbiór Hildta).

[*Meligethes coeruleovirens* Gorst. Bor. or. (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta, moje)].

[*Cybocephalus pulchellus* Er. Sil. (Łomnicki). Jest i pod Warszawą (zbiór Hildta)].

147. *Cybocephalus similicipes* Duv. Wołyń, Ukraina (16).

Cucujidae.

148. *Monotoma quadridentata v. trapezicollis* Chaud. Kijów (16).

Silvanus surinamensis f. ♂ *bicornis* Er. Okolice Warszawy (mój zbiór).

[*Silvanus fagi* Guér. Sil., Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].

[*Cucujus cinnaberinus v. geniculatus* Reitt. Lith. (Łomnicki). W Puławach znalazł go Zajciew].

149. *Pediacus fuscus* Er. Kijów (16). Warszawa (zbiór s. p. W. Ma czy ń s k i e g o).

- [*Fediacus dermestoides* F. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń (16)].
 [*Laemophloeus bimaculatus* Payk. Sil., Bor. (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiór Hildta)].
 [*Laemophloeus ater* Ol. Sil., Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
 [*Laemophloeus minutus* Ol. Sil. (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiór Hildta)].

Cryptophagidae.

- ? *Leucohimatium langi* Solski. Hochhuth (16) notuje go z Kijowa ze znakiem zapytania.
 ? *Macrophagus robustus* Motsch. Hochhuth (16) notuje go z Kijowa ze znakiem zapytania, zupełnie jednak możliwe, że gatunek ten tam się spotyka.
 [*Micrambe vini* Panz. Sil., Bor. (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Hildta, moje)].
 [*Cryptophagus pallidus* St. Sil., Bor. or. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
 [*Cryptophagus populi* Payk. Łomnicki notuje tylko Cieszyn. Jest on i pod Warszawą (zbiór Hildta)].
 [*Cryptophagus bimaculatus* Panz. Łomnicki notuje *Varsovia*. Wołyń, Ukraina (16)].
 [*Atomaria pumila* Reitt. Łomnicki notuje Śląsk. Znaleziony raz pod Warszawą (zbiór Hildta)].
 150. *Atomaria unifasciata* Heer. Kijów (16).
 [*Atomaria versicolor* Er. Bor. (Łomnicki). Kijów (16)].
 [*Ephistemus exiguus* Er. *Varsovia* (Łomnicki). Pod nazwą *E. lepidus* (n. sp.) opisuje go Hochhuth (16) z Wołynia i Ukrainy].

Erotylidae.

- [*Diphyllus lunatus* Ol. Łomnicki notuje go tylko z Pucka. Kilka okazów znaleziono raz pod Warszawą].

Phalacridae.

- Phalacrus fimetarius* v. *intermedius* Hochh. Kijów (16).
 [*Olibrus bicolor a. apicatus* Guilleb. Łomnicki notuje Śląsk. Towarzyszy on zwykle formie typowej].
 [*Olibrus bicolor a. obscurus* Guilleb. Sil. (Łomnicki). Towarzyszy formie typowej].
 [*Olibrus bimaculatus* Küst. Sil. (Łomnicki). Jest w Zamojszczyźnie (43) i pod Warszawą (zbiory Muz. Przem. i Roln., Hildta i moje)].

Lathridiidae.

? *Lathridius variolosus* Mannh. Z Kijowa podaje go Hochhuth (15) co jednak jest mało prawdopodobne, jest to bowiem gatunek wybitnie północny.

[*Lathridius nodifer* Westw. Łomnicki notuje tylko Śląsk. Mam go z Sopot, z Zamojszczyzny i z pod Warszawy].

151. *Enicmus transversus* Oliv. Wołyń, Ukraina (16). Znam go z Kongresówki.

[*Corticaria crenulata* Gyl. Sil., Bor. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (16)].

Melanophthalma transversalis a. crocata Mannh. Wołyń, Ukraina (16), okolice Warszawy (mój zbiór).

[*Melanophthalma fuscula v. trifoveolata* Redt. Łomnicki notuje Śląsk. Wołyń, Ukraina (16). Jest on i w okolicach Warszawy (mój zbiór), zresztą towarzyszy on zapewne wszędzie formie typowej].

[*Melanophthalma fulvipes* Com. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (16); jest i pod Warszawą].

[*Haloparamecus caularum* Aub. Sil. (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (16)].

152. *Haloparamecus singularis* Beck. Wołyń, Ukraina (16).

Mycetophagidae.

153. *Pseudotriphyllus suturalis* F. Zamojszczyzna (43).

Mycetophagus 4-pustulatus a. antemacularis Torre. Zamojszczyzna (43).

124. *Mycetophagus ater* Reitt. Wołyń (Roubal — 36).

Cisidae.

155. *Cis alnoides* Reitt. Wołyń (Roubal — 36).

[*Cis punctulatus* Gyll. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

[*Rhopalodontus fronticornis* Panz. Sil., Bor. (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory moje i Hildta)].

[*Ennearthron laricinum* Méll. Sil., Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].

[*Octotemnus mandibularis* Gyll. Łomnicki notuje tylko Śląsk i Litwę. Jest on i w Zamojszczyźnie (43)].

Colydiidae.

[*Colobicus marginatus* Latr. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

[*Synchita mediolanensis* Vill. Sil., Bor. (Łomnicki). Jest i w okolicach Warszawy (zbiór Muzeum Przemysłu i Rolnictwa)].

Synchita humeralis v. obscura Redtb. Okolice Warszawy (mój zbiór).

156. *Apistus rondanii* Villa. Zamojszczyzna (44), Puławy (duża ilość okazów — mój zbiór), okolice Warszawy (zbiór Maćczyński-
skiego).
- [*Myrmecoxenus vaporariorum* Guér. Sil., Bor. (Łomnicki), Wołyń, Ukraina (16)].
157. *Cerylon evanescens* Reitt. Zamojszczyzna (44).

Endomychidae.

158. *Sphaerosoma punctatum* v. *tatricum* Reitt. W „Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906“ podany z Karpat.
- [*Leiestes seminigra* Gyll. Łomnicki notuje: *Carp. or.* Pod Warszawą kilkakrotnie. Litwa].
- Lycoperdina succincta* a. *disca* Gerst. Znacznie liczniejszy niż forma typowa.

Coccinellidae.

- Hippodamia 13-punctata* a. *scutellaris* Wse. Zamojszczyzna (44).
- Hippodamia 7-maculata* a. *oblonga* Hbst. Zamojszczyzna (44), Góry Świętokrzyskie i okolice Warszawy — mój zbiór.
- Adonia variegata* a. *6-punctata* F. (w katalogu Reittera a. *constellata* Laich.). Zamojszczyzna (43).
- Adonia variegata* a. *obversepunctata* Schrk. (w katalogu Reittera a. *constellata* Laich.). Zamojszczyzna, okolice Warszawy (mój zbiór).
- Adonia variegata* a. *mediopunctata* Sajo (w katalogu Reittera a. *constellata* Laich.). Występuje wraz z formą typową.
- Adonia variegata* a. *arenaria* Sajo (w katalogu: a. *carpini* Geoffr.). Wszędzie wraz z formą typową.
- Adonia variegata* a. *biconstellata* Sajo (u Reittera a. *carpini* Geoffr.). Wszędzie wraz z formą typową.
- Adonia variegata* a. *ustulata* Wse. Zamojszczyzna (44).
- Adonia variegata* a. *confluens* Sajo (u Reittera a. *ustulata* Wse). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Adonia variegata* a. *maculigera* Wse (u Reittera a. *turcmenica* Wse). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Adonia variegata* a. *limbata* F. Zamojszczyzna (43).
- [*Aphidecta obliterata* a. *fenestrata* Wse. Łomnicki notuje tylko Śląsk. Jeden okaz mam z Warszawy].

- Aphidecta obliterata a. illigeri* W s e. Jeden okaz znalazłem w Ten-
czyńku 15, czerwca 1912.
- Adalia bipunctata a. interpunctata herbsti* W s e. Okolice Warszawy
(mój zbiór, zbiory Hildta oraz Muzeum Przemysłu i Rol-
nictwa).
- Adalia bipunctata a. interpunctata stephensi* W s e. Okolice Warszawy
(zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta i moje).
- Adalia bipunctata a. inaequalis* W s e. (u Reittera *a. semirubra*
W s e). Zamojszczyzna (44).
- Adalia bipunctata a. sublunata* W s e. Dość rzadka, ale wszędzie się
spotyka.
- Adalia bipunctata a. bioculata* S a j o. Zamojszczyzna (44), okolice
Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 7-punctata a. lucida* W s e. Zamojszczyzna (43).
- Coccinella 5-punctata a. rossii* W s e. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 5-punctata a. jucunda* W s e. (u Reittera *a. simulatrix*
W s e). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przem. i Roln.).
- Coccinella 5-punctata a. multipunctata* W s e. Okolice Warszawy (mój
zbiór).
- [*Coccinella 5-punctata a. simulatrix* W s e. Łomnicki notuje *Sil.*
Lith. Występuje wszędzie wraz z formą typową].
- Coccinella hieroglyphica a. 4-fasciata* W s e. Okolice Warszawy (mój
zbiór).
- Coccinella hieroglyphica a. sinuata* N a e z. Okolice Warszawy (mój
zbiór).
- Coccinella hieroglyphica a. schneideri* G r a d l. Okolice Warszawy,
puszcza Białowieska (mój zbiór).
159. *Coccinella sinuatomarginata* F a l d. Ojców (Eichler — 4).
- Coccinella 10-punctata a. loricata* W s e. (u Reittera *a. subpunctata*,
S c h r k.). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przemysłu i Rol-
nictwa).
- Coccinella 10-punctata a. dorsonotata* W s e. (u Reittera *a. sub-*
punctata S c h r k.). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. rubellula* W s e. (u Reittera *a. sub-*
punctata S c h r k.). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. sedula* W s e. (w katalogu Reittera:
a. lateralis W s e). Zachodnia Małopolska (mój zbiór), okolice
Warszawy (zbiór ś. p. L. O b u s z y ń s k i e g o).
- Coccinella 10-punctata a. trigemina* W s e. (u Reittera *a. 6-punc-*
tata L.). Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 10-punctata a. salicis* W s e. (u Reittera *a. 8-punctata*

- Müll.) Okolice Warszawy (zbiór Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Coccinella 10-punctata a. buddebergi* Heyd. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 10-punctata a. semicruciat*a Gradl. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. conjuncta* Gradl. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Cocctnella 10-punctata a. trilunata* Gradl. Zamojszczyzna (43), okolice Warszawy.
- Coccinella 10-punctata a. ephippiata* Wse. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 10-punctata a. obscura* Wse. (u Reittera *a. bella* Wse.)*
- Coccinella 10-punctata a. arvensis* Wse. (u Reittera *a. bella* Wse). Warszawa (mój zbiór).
- Coccinella 10-punctata a. lateripunctata* Gradl. Okolice Warszawy (zbiór Muz. Przem. i Roln.).
- Coccinella 10-punctata a. nigrina* Wse. Zamojszczyzna (43), okolice Warszawy.
- Coccinella 10-punctata a. 6-maculata* Thnbg. (w katalogu Reittera nie zaznaczony). Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 10-punctata a. 12-punctata* Müll. (nie zaznaczony u Reittera). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. pantherina* Schall. (nie zaznaczony u Reittera). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. austriaca* Schrnk. (nie zaznaczony u Reittera). Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella 10-punctata a. 4-punctata* L. (Niema go w katalogu Reittera). Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 14-pustulata a. abundans* Wse. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Coccinella 14-pustulata a. effusa* Wse. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Coccinella conglobata a. pineti* Wse. Towarzyszy formie typowej.
- Coccinella conglobata a. rosea* Deg. Towarzyszy formie typowej.
- Coccinella conglobata a. dubia* Wse. Towarzyszy formie typowej.
- Coccinella conglobata a. formosa* J. Müll. Zamojszczyzna (44).
- Anatis ocellata a. 15-punctata* Deg. Wszędzie pospolita.
- Anatis ocellata a. tricolor* Wse. (u Reittera *a. böberi* Cederj.). Okolice Warszawy (mój zbiór).

*) Okolice Warszawy (zbiory Muz. Przem. i Roln.).

- Anatis ocellata a. vulgaris* W s e. (u Reittera *a. böberi* Cederj).
Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Anatis ocellata a. subfasciata* W s e. Zamojszczyzna (43).
- Myrrha 18-punctata a. multiguttata* Meier. Liczniejsza niż forma typowa.
- Thea 22-punctata a. signifera* W s e. Zamojszczyzna (43).
- Thea 22-punctata a. ellipsoidea* Gradl. (u Reittera *a. 20-punctata* L.). Zamojszczyzna (43).
- Sospita 20-guttata a. kochi* Heyd. Wszędzie wraz z formą typową.
- Propylaea 14-punctata a. biflexuosa* W s e. Wraz z formą typową.
- Propylaea 14-punctata a. 12-punctata* Waltl. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Propylaea 14-punctata a. humeralis* Schall. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Propylaea 14-punctata a. simillima* Westh. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Propylaea 14-punctata a. frivaldszkyi* Sajó. Wszędzie wraz z formą typową.
- Propylaea 14-punctata a. desiderata* Westh. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Propylaea 14-punctata a. bilunata* Walter. Ojców (4).
- Propylaea 14-punctata a. angularis* Sajó. Ojców (4).
- Propylaea 14-punctata a. lunata* Waltl. Ojców (4).
- Propylaea 14-punctata a. palustris* Sajó. Ojców (4).
- Exochomus 4-pustulatus v. distinctus* Brullé. Zamojszczyzna (44).
- Exochomus 4-pustulatus a. bilunulatus* W s e. Zamojszczyzna (43).
- [*Pullus impexus* Muls. Łomnicki notuje go tylko ze Śląska. Mam go z Zamojszczyzny i z okolic Warszawy].
- [*Clitostethus arcuatus* Rossi. Sil. (Łomnicki). Ojców (4)].

Helodidae.

- Helodes minuta a. testacea* Schilsky. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- [*Helodes marginata a. nigricans* Schilsky. W „Wykazie“znaczony jest tylko Śląsk. Znam go z Zach. Małopolski i z okolic Warszawy].
- [*Microcara testacea v. luteicornis* Reitt. Łomnicki notuje tylko Śląsk. Kilka okazów znalazłem pod Warszawą].
- Cyphon padi a. gratiosus* Kolen. Występuje wraz z formą typową.
- [*Cyphon putoni* Bris. Zamojszczyzna (44). Oznaczenie omyłkowe, z fauny naszej należy go wykreślić].

Dryopidae.

160. *Dryops algiricus* Luc. v. *hydrobathes* Kiesw. Kijów (16).
 161. *Dryops rufipes* Kry n. Kijów (20).

Heteroceridae.

162. *Heterocerus crinitus* Kiesw. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
 [*Heterocerus obsoletus* Curtis. Bor. (Ł o m n.). Wołyń, Ukraina (16)].
Heterocerus obsoletus v. *4-maculatus* Hochh. Wołyń, Ukraina (16)].

Dermestidae.

- [*Dermestes cadaverinus* F. Bor. (Ł o m n i c k i). Wołyń (16, 20)].
 [*Dermestes bicolor* F. Sil., Bor. (Ł o m n i c k i). J. Hornziel znalazł go przed laty pod Warszawą].
 163. *Dermestes fuliginosus* Rossi. Z południowej Kijowszczyzny notuje go Hochhuth (16).
Trinodes hirtus a. castaneus Torre. Okolice Warszawy (mój zbiór).
 164. *Phradonoma villosulum* Dft. Z południowej Kijowszczyzny notuje go Hochhuth. (16, 20).

Byrrhidae.

- [*Cytilus auricomus* Dft. Ł o m n i c k i notuje: Sil., Bor. Mam go z Zachodniej Małopolski].
 [*Byrrhus glabratus* Heer. Carp. (Ł o m n i c k i). Zamojszczyzna (44)].
 [*Curimus erichsoni* Reitt. Sil. (Ł o m n i c k i). Kraków].
 [*Curimus erinaceus* Dft. Carp. (Ł o m n i c k i). Zamojszczyzna (44)].

Elateridae.

- [*Adelocera punctata* Hbst. Bor. (Ł o m n i c k i). Kijów (20)].
 [*Adelocera quercea* Hbst. Ł o m n i c k i notuje: Sil., Bor. Był on znaleziony i pod Warszawą (zbiór Muzeum Przemysłu i Rolnictwa)].
 [*Corymbites cupreus* F. Carp. (Ł o m n i c k i). Podany z Kijowa (20)].
Selatosomus aeneus a. cyaneus Mrsh. Jeden okaz znaleziono w okolicach Warszawy (zbiór Hildta).
Selatosomus aeneus submontanus Reitt. (=v. *bescidicus* Reitt.) Śląsk (20).

- Selatosomus aeneus subpuberulus* Reitt. Śląsk (20).
165. *Selatosomus depressus* Germ. Jakobson (20) notuje go z Kijowa, Wołynia i z Galicji.
- Prosternon holosericeus* v. *strigatus* Gerh. Śląsk (katalog Reittera, Heydena i Welsego 1906).
- Dolopius marginatus* a. *fulvus* Mrsh. Rzadki. Występuje wraz z formą typową.
- Agrotis sputator* a. *rufulus* Lac. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- Agrotis obscurus* a. *badus* Müll. Jeden okaz znalazłem pod Warszawą.
- [*Hypnoidus flavipes* Aubé. Łomnicki notuje Śląsk. Dwa okazy znalazłem w Pieninach (Sromowce Niżne 25. V. 12)].
166. *Cardiophorus erichsoni* Buys. Z Kijowa notuje go Jakobson (20).
167. *Cardiophorus rubripes* Germ. Ojców.
[*Cardiophorus atramentarius* Er. Bor. (Łomnicki). Kijów (20)].
[*Elater nigerrimus* Lac. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44), Kijów (20), Ojców, Zachodnia Małopolska].
168. *Megapenthes lugens* Redtb. Mohylów, Kijów (20).
169. *Harminius menetriesi* Reitt. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
170. *Melanotus tenebrosus* Er. Z Kijowa podaje go Jakobson (20).
171. *Athous circumscriptus* Cand. Zamojszczyzna (44),? Galicja (20).
Athous vittatus a. *inopinatus* Boiss. Występuje wraz z formą typową.
Athous vittatus a. *impallens* Boiss. Jak poprzedni.
Athous vittatus a. *filicti* Boiss. Jak poprzedni.
Athous vittatus a. *angularis* Steph. Jak poprzednie.
Athous vittatus a. *tenuevittatus* Reitt. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
[*Athous zebci* Bach. Sil., Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
Athous austriacus v. *flecki* Reitt. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
[*Athous longicollis* Ol. Sil., Bor. (Łomnicki). Jeden okaz znaleziono pod Warszawą (zbiór Hildta)].
172. *Athous villosus* Geoffr. Poprzednio znany z Pomorza (20). Jeden okaz znaleziono pod Warszawą (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Denticollis linearis* a. *subcantharoides* Buys. Okolice Warszawy (mój zbiór).
173. *Denticollis borealis* Payk. Z Wołynia podaje go Jakobson (20).

Eucnemidae.

174. *Dirrhagus attenuatus* Mäkl. Zamojszczyzna (43).
 175. *Dirrhagus sahlbergi* Mannh. Z Mohylowa notuje go Jakobson (20).
 176. *Otho spondyloides* Germ. Kijów, Podole (20).

Buprestidae.

- [*Buprestis aurulenta* L. Dwa okazy znalazłem w Puszczy Białowieskiej: jeden w parku na ścianie byłego pałacu cesarskiego 25. IV. 21, drugi na sągach świerkowych w nadleśnictwie Browskim 27. IV. 21].
 177. *Dicerca amphibia* Mars (*miranda* Reitt.). Mohylów (20).
 ? *Dicerca herbsti* Kiesw. Podany z Kijowa ze znakiem zapytania (20).
 ? *Eurythyrea aurata* Pall. Czerkunow podaje go z Kijowa, co jednak jest niemożliwe.
 178. *Anthaxia cichorii* Oliv. Z Kijowa podaje go Hochhuth (w „Wykazie“ Łomnickiego praca Nr. 187). Jakobson (20) notuje również Wołyń.
 [*Anthaxia aurulenta* F. Sil. (Łomnicki). Kijów, Podole (20). Znajdowany w Puławach (Zajciew)].
 [*Anthaxia sepulchralis* F. Carp., Bor. (Łomnicki). Parę okazów pod Warszawą (zbiory Muzeum Przem. i Roln. i moje)].
 179. *Anthaxia diadema* Fisch. Wołyń (20).
 [*Anthaxia manca* F. Sil. (Łomnicki). Mam go z Ojcowa].
 180. *Anthaxia inculta* Germ. Kijów (20).
 181. *Agrilus fissifrons* Ab. Karpaty (Reitter).
 [*Agrilus sexguttatus* Brahm. Sil., Bor. (Łomnicki). Jest w Zamojszczyźnie i pod Warszawą (moje zbiory)].
Agrilus biguttatus a. coerulescens Schilsky. Występuje wraz z formą typową.
Agrilus biguttatus a. aenescens Schilsky. Występuje wraz z formą typową.
 182. *Agrilus auricollis* Kiesw. Kilkakrotnie w okolicach Warszawy (zbiory Hildta i moje).
 [*Agrilus pseudocyanus* Kiesw. Łomnicki notuje Śląsk. Jest i pod Warszawą (zbiory Muzeum Przem. i Roln. oraz Hildta)].
 [*Agrilus graminis* Lap. Śląsk (Łomnicki). Jeden okaz znaleziono pod Warszawą (mój zbiór)].
 183. *Agrilus sperki* Hochh. Opisany z Kijowa (Hochhuth, cz. IV).
 184. *Coraebus graminis* Panz. Wołyń, Ukraina (Hochhuth, cz. IV).

- Coraeus lampsanae* v. *comari* Mars. Z Litwy notuje go katalog Heydena, Reittera i Weisego.
185. *Coraeus aeneicollis* Villers. Jakobson (20) podaje go z Kijowa.
186. *Sphaenoptera rauca* F. Pod nazwą *S. metallica* F. podany z Kijowa (Hochhuth, cz. IV).
- ? *Sphaenoptera chrysostoma* Lap. Ze znakiem zapytania podany przez Hochhutha z Ukrainy.
187. *Cylindromorphus subformis* Mannh. Z Wołynia podaje go Jakobson (20).
- [*Cylindromorphus filum* Gyll. *Carp. or., Sil.*, (Łomnicki). Wołyń. (Hochhuth)].
188. *Trachys fragariae* Bris. Kraków (30), okolice Warszawy — zbiory Hildta i Muzeum Przemysłu i Rolnictwa; Śląsk (Kolbe).

Lymexylonidae.

- [*Hylecoetus dermestoides* a. ♂ *marci* L. Łomnicki notuje go ze Śląska. Mam go z okolic Warszawy i z Miękini pod Krakowem].
- [*Hylecoetus dermestoides* a. ♂ *morio* F. Kilkanaście okazów znalazłem w Miękini 28. IV. 12, jeden w okolicach Warszawy].

Bostrychidae.

189. *Lichenophanes varius* Ill. Wołyń, Kijów (20).
- [*Xylonites retusus* Oliv. *Sil.* (Łomnicki). Kijów (20)].

Lyctidae.

190. *Lyctus brunneus* Steph. Zamojszczyzna (43), Kielce, Warszawa.

Ptinidae.

- [*Ptinus villiger* Reitt. Łomnicki notuje go ze Śląska. Z Kongresówki podaje go Jakobson (20); Zamojszczyzna (44)].
- [*Ptinus subpilosus* St. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory Hildta i moje), Kijów (20)].
- [*Ptinus raptor* St. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (44), okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta i moje)].
191. *Ptinus edmundi* Ab.-Perr. Śląsk (Jakobson — 20).

Anobiidae.

- [*Mesocoelopus niger* Müll. *Sil.* (Łomnicki). Kijów (20)].
192. *Priobium tricolor* Oliv. Jakobson (20) podaje go z Kijowa.

193. *Dryophilus longicollis* Muls. Jakobson (20) notuje go ze Śląska.
 [Episternus striatellus Bris. Łomnicki notuje go ze Śląska. Mam go z Ojcowa].
194. *Nicobium castaneum* Oliv. Kijów (20).
195. *Ernobius explanatus* Mannh. Gatunek północny. Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae notuje: Lityonia.
 [Trypopytus dendrobitiformis Reitt. Hal. (Łomnicki). Jeden okaz znalazłem w Zamojszczyźnie (43)].
 [Xyletinus laticollis Dft. Sil. (Łomnicki). Parokrotnie znalezione pod Warszawą (zbiór Hildta)].
196. *Dorcatoma setosella* Muls. Parokrotnie pod Warszawą (zbiory Hildta).
 [Caenocara affinis St. Sil., Bor. (Łomnicki). Parokrotnie pod Warszawą (zbiory Hildta i moje)].
197. *Lasioderma redtenbacheri* Bach. Ze Śląska notuje go Jakobson (20).

Oedemeridae.

198. *Oedemera cyanescens* Schm. Zamojszczyzna (44).
Oedemera podagrariae a. ♂ *femoralis* Seidl. Występuje wraz z formą typową.

Hylophilidae.

199. *Hylophilus pygmaeus* Deg. Zamojszczyzna (44).

Anthicidae.

- Notoxus monoceros* a. *unicornis* Westh. Towarzyszy formie typowej.
Mecynotarsus serricornis a. *immaculatus* Latr. Towarzyszy formie typ.
Anthicus bimaculatus a. *schilskyi* Pic. Mam go z okolic Warszawy, zapewne jednak występuje wszędzie tam gdzie i forma typowa.
200. *Anthicus formicarius* Goeze. Znalezione w Warszawie (zbiór Hildta). Jest to samoistny gatunek a nie odmiana *A. floralis* L.

Meloidae.

- Meloe proscarabaeus* a. *cyaneus* Muls. Warszawa.
 [Hapalus (Stenoria) analis Schaum. Łomnicki notuje go ze Śląska i z Pomorza. Był znalezione pod Warszawą zbiór (Hildta)].
 [Hapalus analis a. *adusta* Schaum. Sil. (Łomnicki). Dwukrotnie pod Warszawą (jeden okaz jest w moim zbiorze. drugi znajduje się w zbiorze p. E. Korba)].

Mordellidae.

Mordella fasciata a. basalis Costa. Wołyń (Roubal — 36).

Mordella fasciata a. briantea Com. Wołyń (36).

Mordellistena abdominalis a. maculicollis Schilsky. Kongresówka.

Mordellistena humeralis a. atrata Schilsky. Okolice Warszawy
(mój zbiór).

Mordellistena humeralis a. fulvipennis Schilsky. Wołyń (36).

[*Mordellistena episternalis* Muls. Bor. (Łomnicki). Zamojszczyzna
(44)].

201. *Anaspis costae* Em. Zamojszczyzna (44).

Anaspis frontalis a. maculicollis Motsch. Wołyń (36).

[*Anaspis melanostoma* Costa. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

Melandryidae.

202. *Zilora ferruginea* Payk. Zamojszczyzna (43).

[*Anisoxya fuscula* Ill. Sil., Bor. (Łomnicki). Mam go z Ojcowa].

Alleculidae.

203. *Prionychus melanarius* Germ. Jeden okaz był znaleziony pod
Warszawą (zbiór Hildta).

204. *Isomira polonica* Tenenb. Lanckorona (45).

205. *Mycetochara sulcipennis* Reitt. Z Karpat notuje go katalog
Heydena, Reittera i Weisego.

Tenebrionidae.

[*Gnaptor spinimanus* Pall. Podole (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

[*Blaps mucronata* Latr. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

[*Blaps haloophila* Fisch. Podole (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].

206. *Blaps taeniolata* Mén. Moczulski (32) notuje go z południo-
wego Podola.

207. *Blaps songorica* Fisch. Catalogus Coleopterorum Europae,
Caucasi et Armeniae rossicae 1906 notuje go z Podola.

208. *Pedinus heloptoides* Ahr. Zamojszczyzna (44).

[*Opatrum riparium* Scriba. Jest na całym terenie kraju].

[*Boletophagus interruptus* Ill. Notowany z Tatr. Kilkadziesiąt okazów
zebrałem w Zamojszczyźnie (43)].

[*Alphitophagus bifasciatus* Say. Sil., Bor. (Łomnicki). Kilka oka-
zów mam z Warszawy].

209. *Hypophloeus suberis* Luc. Zamojszczyzna (44).

- [*Caenocorse depressa* F. Sil. (Łomnicki). Jeden okaz mam z Warszawy].
210. *Alphitobius ovatus* Hbst. Kilkakrotnie pod Warszawą.
211. *Helops picipes* Küst. Zamojszczyzna (44).

Cerambycidae.

- [*Tragosoma deparium* L. Mam go z Warszawy i z Puszczy Białowieskiej].
- [*Pachyta 4-maculata* L. Łomnicki notuje tylko Karpaty. Zamojszczyzna (44), Ojców, Wigry. W bardzo znacznej ilości okazów zbierałem go w Puszczy Białowieskiej].
- Pachyta 4-maculata a. bimaculata* Schh. Jeden okaz znalazłem w Białowieży 9. VII. 20.
- [*Acmaeops pratensis* Laich. Łomnicki notuje go tylko z Karpat. Kinel (24) podaje Wilno. Jeden okaz był znaleziony pod Warszawą (zbiór Hildta). Prusy (Speiser)].
- [*Acmaeops marginata* F. Sil., Bor. (Łomnicki). Jeden okaz znaleziono pod Warszawą (12)].
- [*Gaurotes virginea* L. Carp. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
- Gaurotes virginea a. vidua* Muls. Zamojszczyzna (44), Ryki (Siedleckie), Pieniny — moje zbiory.
- [*Leptura varilicornis* Dal m. Łomnicki notuje Bor. or. Setki okazów zebrałem w Puszczy Białowieskiej. Widziałem również okazy z Mińska litewskiego].
- [*Leptura dubia a. chamomillae* F. Sil. (Łomnicki). Mam go z Krynicy].
- [*Leptura virens* L. Łomnicki notuje tylko Karpaty. Kilkanaście okazów zebrałem w Puszczy Białowieskiej, mam go również z pod Mińska litewskiego].
- Leptura rubra a. sattleri* Bickh. Jeden okaz był znaleziony pod Warszawą (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).
- Leptura cerambyciformis a. 10-punctata* Oliv. Wraz z formą typową.
- Leptura cerambyciformis a. 4-maculata* Scop. Wraz z formą typową.
- [*Leptura 4-fasciata a. interrupta* Heyd. Towarzyszy formie typowej. Rzadki].
212. *Grammoptera ingrlica* Baeck. Stanisławów (Kinel — 25).
- [*Grammoptera variegata a. nigrescens* Wse. Sil. (Łomnicki). Jeden okaz znaleziono pod Warszawą (12)].
- [*Gracilia minuta* F. Sil., Pos., Bor. (Łomnicki). Był zbierany pod Warszawą (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa)].

- [*Semanotus undatus* L. Łomnicki notuje *Hal. or., Bor.* Jeden okaz był znaleziony pod Warszawą (12)].
- Rosalia alpina a. multimaculata* Pic. Bolechów (55).
- Rosalia alpina a. prolongata* Reitt. Bolechów (55).
- Aromia moschata a. picipes* Reitt. Jeden okaz pod Warszawą (12)
- Aromia moschata a. cuprata* Reitt. Kraków (Mazur — 30).
- Aromia moschata a. laevicollis* Reitt. Kraków (30).
- [*Plagionotus floralis* Pall. *Sil., Pod.* (Łomnicki). Mam go z Ojcowa].
- [*Xylotrechus antilope* Zett. *Sil., Pod.* (Łomnicki). Kilkakrotnie pod Warszawą (12)].
- [*Xylotrechus arvicola* Oliv. Łomnicki notuje tylko Mazowsze. Mam go z Ukrainy].
- [*Exocentrus stierlini* Gn. Łomnicki notuje tylko Kołomyję. Zamojszczyzna (43). okolice Warszawy — jeden okaz].
- [*Saperda punctata* L. *Sil.* (Łomnicki). Znaleziony pod Warszawą. (12)].

Chrysomelidae.

- [*Macrolea appendiculata* Panz. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Jest on i pod Warszawą (Zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta i moje)].
- Donacia simplex a. sanguinea* Westh. Zamojszczyzna (44).
- Donacia simplex a. pulcherrima* Humm. Okolice Warszawy.
- Plateumaris sericea a. metallica* Knogh. Okolice Warszawy (Osterloff).
- Plateumaris consimilis a. variabilis* Kunze. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- Plateumaris affinis a. pallipes* Kunze. Okolice Warszawy (zbiór Hildta).
- [*Lema melanopa v. atrata* Wl. *Sil.* (Łomnicki). Jeden okaz znaleziony pod Warszawą (zbiór Hildta)].
- Crioceris asparagi a. anticeconjuncta* Pic. Wszędzie wraz z formą typową.
- Clytra laeviuscula a. connexa* Frick. Mam go z Ojcowa.
- Cryptocephalus cristula a. bicolor* Gerh. Okolice Warszawy, Ojców (mój zbiór).
- [*Cryptocephalus cristula a. frigidus* Jakobs. Wszędzie towarzyszy formie typowej].
213. *Cryptocephalus virens* Suffr. Jeden okaz pod Warszawą (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).

- [*Cryptocephalus sericeus a. coeruleus* W s e. Jest wszędzie tam, gdzie i forma typowa].
- Cryptocephalus frenatus a. fabricii* W s e. Okolice Warszawy (mój zbiór).
- [*Cryptocephalus octacosmus* B e d. Ł o m n i c k i notuje tylko Karpaty. Zamojszczyzna (43); kilkakrotnie pod Warszawą (zbiory Muzeum Przem. i Roln., H i l d t a i moje)].
- [*Cryptocephalus vittatus a. negligens* W s e. *Sil.* (Ł o m n i c k i). Mam go z pod Warszawy].
- [*Cryptocephalus vittatus a. lineellus* G a b r. *Sil.* (Ł o m n i c k i). Mam go z pod Warszawy].
- [*Cryptocephalus labiatus a. ocellaris* H e y d. Występuje wraz z formą typową].
- [*Pachnophorus villosus* D f t. jest i pod Warszawą (zbiór H i l d t a i O b u s z y ń s k i e g o)].
- [*Chrysochus asclepiadeus* P a l l. Ł o m n i c k i notuje *Hal. or.* Mam go z Rudy Gawrychowskiej i z Mińszczyzny (pow. Mozyrski)].
- [*Entomoscelis adonidis* P a l l. Podole (Ł o m n i c k i). Zamojszczyzna (43)].
- Chrysomela lichenis v. rhipaea* W s e. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
214. *Chrysomela didymata* S c r i b a. Zaleszczyki (30).
- [*Chrysomela rufa* D f t. Ł o m n i c k i notuje tylko Karpaty. Mam go z Zamojszczyzny (43) i z Ojcowa].
- [*Chrysomela marcasitica* G e r m. Karpaty (Ł o m n i c k i). Zamojszczyzna (44)].
- Chrysomela marcasitica a. pannonica* W s e. Karpaty (katalog H e y d e n a, R e i t t e r a i W e i s e g o).
- Chrysomela purpurascens a. avia* W s e. Karpaty (katalog H e y d e n a, R e i t t e r a i W e i s e g o).
215. *Chrysomela crassicollis* S u f f r. Karpaty (katalog H e y d e n a, R e i t t e r a i W e i s e g o).
- Chrysomela hyperici a. ambigua* W s e. Kilkakrotnie pod Warszawą. Zapewne występuje wszędzie tam, gdzie i forma typowa.
- Chrysochloa viridis a. heeri* S u f f r. Tatry (30).
- Chrysochloa viridis a. ignita* C o m. Tatry (30).
- Chrysochloa viridis a. lugubris* W s e. Tatry (30).
- [*Phytodecta 5-punctata a. nigriventris* P e n e c k e. Okolice Warszawy (mój zbiór)].
- [*Phytodecta pallida* L. *Carp.* (Ł o m n i c k i). Mam go z okolic Warszawy].
- [*Phyllodecta vulgatissima a. aestiva* W s e. Występuje wraz z formą typową].

- [*Phyllodecta atrovirens* Cornel. jest i pod Warszawą (zbiory Hildta i moje)].
- [*Prasocuris phellandrii a. cicutae* Wse. *Sil.* (Łomnicki). Jeden okaz znalazłem pod Warszawą].
216. *Exosoma thoracica* Redtb. Dwa okazy otrzymałem od ś. p. Jadwigi Wolskiej, która je znalazła w Narowli (Mińszczyzna, powiat Mozyrski) 13. VII. 09. Reitter. jako ojczyznę tego owada podaje Syryję.
217. *Luperus rugifrons* Wse. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae).
- Galeruca pomonae a. anthracina* Wse. Tatry (30).
218. *Galeruca rufa* Germ. Kołodróbka nad Dniestrem (30).
- Sermyla halensis a. cuprina* Wse. Jeden okaz mam z okolic Gopła (VII. 18).
- [*Crepidodera impressa* F. Pos. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
219. *Crepidodera cyanipennis* Kutsch. Zamojszczyzna (43).
220. *Psylliodes subaenea* Kutsch. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906). Czarno-Hora (Weise).
- [*Psylliodes marcida* Ill. Połoga (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
221. *Phyllotreta aerea* All. Zamojszczyzna (44).
- [*Longitarsus nigerrimus* Gyll. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (43), okolice Warszawy — mój zbiór].
- [*Longitarsus ballotae* Mrsh. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
- Longitarsus succineus v. perfectus* Wse. Okolice Warszawy (mój zbiór).
222. *Longitarsus aeruginosus* Foudr. Zamojszczyzna (43).
- [*Sphaeroderma rubidum* Graëlls. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
- Cassida murraea a. immaculata* Desbr. Okolice Warszawy (mój zbiór).

Lariidae.

223. *Bruchidius pauper* Boh. Zamojszczyzna (43).
224. *Bruchidius pulverulentus* Motsch. Podole (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae).

Anthribidae.

225. *Anthribus nebulosus* Küst. Zamojszczyzna (44).

Curculionidae.

- [*Ottorrhynchus inflatus* Gyll. Łomnicki notuje go z Karpat. Jeden okaz znalazłem 23. VIII. 1907 w Kazimierzu nad Wisłą].

- [*Otiorrhynchus fuscipes* Oliv. Karpaty (Łomnicki). Ojców (4)].
- [*Otiorrhynchus repletus* Boh. Łomnicki notuje tylko Karpaty Wsch. Pod Warszawą bardzo pospolity.
- [*Otiorrhynchus spoliatus* Stierl. ze Śląska (Katalog Heydena, Reittera i Weisego) mylnie podany].
- [*Otiorrhynchus arcticus* F. Carp. (Łomnicki). Jeden okaz w Zamojszczyźnie (44)].
- [*Otiorrhynchus singularis* L. Pos. (Łomnicki). Kilka okazów mam z Pomorza].
- [*Otiorrhynchus rotundatus* Stierl. Łomnicki notuje tylko Lwów. Parokrotnie pod Warszawą, Pomorze].
226. *Otiorrhynchus confinis* Friy. Karpaty (katalog Heydena, Reittera i Weisego).
- Otiorrhynchus gemmatus* v. *chlorophanus* Germ. Karpaty. (Katalog Heydena, Reittera i Weisego).
227. *Otiorrhynchus cymophanus* Germ. Karpaty (katalog Heydena, Reittera i Weisego).
- [*Otiorrhynchus sulcatus* F. Łomnicki notuje: Mas., Pos. — Lwów. (Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, t. V—VI, 1922)].
228. *Otiorrhynchus fusciventris* Fuss. Karpaty (katalog Heydena, Reittera i Weisego).
- [*Otiorrhynchus dives* Germ. Carp. or. (Łomnicki). Parokrotnie pod Warszawą — zbiory Muz. Przem. i Roln. oraz Hildta].
- [*Otiorrhynchus orbicularis* Hbst. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
229. *Otiorrhynchus kotulae* Smulikowski. Janów, Przemyśl (4).
- Phyllobius glaucus* a. *nigripes* Géh. Tatry, okolice Warszawy — mój zbiór.
- Phyllobius urticae* a. *piri* Hbst. Okolice Warszawy. Zapewne wszędzie wraz z formą typową.
- Phyllobius piri* a. *mali* Gyll. Wraz z formą typową.
- Phyllobius argentatus* v. *apfelbecki* Stierl. Tatry (katalog Heydena, Reittera i Weisego).
- [*Phyllobius alpinus* Stierl. Sil. (Łomnicki). Tatry. (Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, t. II, z. 3—4 1917)].
- Phyllobius maculicornis* a. *griseolus* Schilsky. Okolice Warszawy — mój zbiór.
- Phyllobius pomonae* Ol. (*viridiaeris* Laich.) a. *cinereipennis* Gyll. Okolice Warszawy — mój zbiór.

- Polydrosus mollis a. chlorophanus* Westh. Okolice Warszawy, okolice Krakowa — mój zbiór.
- Polydrosus mollis a. rubens* Stierl. Zamojszczyzna (44).
- Polydrosus tereticollis a. uniformis* Stierl. Okolice Warszawy — mój zbiór.
- Polydrosus confluens a. rubi* Stierl. Występuje wraz z formą typową.
230. *Polydrosus pilosus* Gredl. Zamojszczyzna (44).
[*Polydrosus impressifrons a. flavovirens* Gyll. Łomnicki notuje go z Karpat. Okolice Warszawy — zbiór Hildta].
- [*Sciaphobus squalidus* Gyll. Podole (Łomnicki). Jest również na Ukrainie].
- Scythropus mustela a. squamulatus* Hbst. Okolice Warszawy — zbiór Hildta.
- [*Brachysomus hirtus* Boh. Sil. (Łomnicki). Okolice Warszawy — zbiór Hildta].
- [*Strophosomus retusus* Mrsh. Mas. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
231. *Strophosomus albolineatus* Seidl. Ojców (4).
- Sitona sulcifrons a. deubeli* Krauss. Zamojszczyzna (44).
232. *Sitona callosus* Gyll. Wschodnia Małopolska. Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, t. V—VI, 1922.
- [*Sitona lineellus* Bonsd. Liv. (Łomnicki). Wschodnia Małopolska. Ibid.].
- Chlorophanus excisus a. fallax* Sahib. Mam go z Czarnohory.
233. *Liparus tenebrioides* Pall. Jaryczów. Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, t. II, z. 3—4, 1917.
- Liosoma deflexum a. brunneum* Patk. Bolechów (55).
- ? *Hypera crinita* Boh. Notuje go Osterloff z okolic Warszawy.
- Hypera comata v. carpathica* Petri. Karpaty (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae).
- [*Phytonomus nigrirostris a. stierlini* Cap. Hal. or. (Łomnicki). Pojedynczo wraz z formą typową].
- Phytonomus variabilis a. opacus* Gyll. Pod Warszawą pospolity.
- [*Pissodes scabricollis* Mill. Carp., Tatr. m. (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
234. *Pissodes gyllenhali* Gyll. Jeden okaz pod Warszawą (zbiór Hildta).
235. *Icaris sparganii* Gyll. Śląsk (35).
236. *Pachytychius sparsutus* Oliv. Jeden okaz mam z Sieniawy (Kijów): 25. VI. 13.

- [*Dorytomus minutus* Gyll. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory Hildta i moje)].
- [*Dorytomus salicinus* Gyll. *Sil.* (Łomnicki). Osterloff notuje go z pod Warszawy].
237. *Dorytomus nebulosus* Gyll. Jeden okaz znalazłem w Warszawie. [*Pseudostyphlus pilumnus* Gyll. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Jeden okaz pod Warszawą — zbiór Hildta].
238. *Orthochaetes penicyllus* Gyll. Dwa okazy pod Warszawą (zbiór ś. p. L. Obuszyńskiego).
- [*Acalles camelus* F. *Carp.* (Łomnicki). Śląsk (P. Meyer w Entom. Blätter 1919 str. 42). Zamojszczyzna (44)].
- [*Acalles ptinoides* Mrsh. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Parokrotnie w okolicach Warszawy].
- [*Acalles denticollis* Germ. Łomnicki notuje go z Karpat. Poprzednio z okolic Warszawy podaje go Osterloff. Mam go z pod Warszawy, stąd też kilka okazów w zbiorze Hildta, Muzeum Przem. i Roln. i Mączyńskiego. Śląsk (Meyer)].
- Gasterocercus depressirostris* F. *Hal. or.* (Łomnicki). Jeden okaz mam z pod Warszawy; prócz tego: zbiory Hildta, Mączyńskiego, Muz. Przem. i Roln.].
239. *Rhytidostoma austriacus* Otto. Karpaty (Catalogus Coleopterum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae 1906).
- Rhinoncus perpendicularis a. rufofemoratus* Schulze. Okolice Warszawy — mój zbiór.
- [*Phrydiuchus topiarius* Germ. Łomnicki notuje tylko Kraków. Mam go z Kielc].
- [*Ceutorrhynchus hampei* Bris. Poznań, Wilno (Łomnicki). Mam go z Warszawy].
- [*Ceutorrhynchus melanarius* Steph. *Sil., Bor.* (Łomnicki). Okolice Warszawy, Zamojszczyzna (43)].
240. *Ceutorrhynchus maschelli* Hochh. Kijów (Hochhuth cz. IV; w „Wykazie“ Łomnickiego praca Nr. 187).
- [*Ceutorrhynchus trisignatus* Gyll. Podole (Łomnicki). Zamojszczyzna (44)].
- [*Ceutorrhynchus euphorbiae* Bris. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
- [*Ceutorrhynchus molitor* Gyll. *Sil.* (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiór Hildta), Zamojszczyzna (44)].
- [*Ceutorrhynchus ignitus* Germ. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
- Ceutorrhynchus erysimi a. cyaneus* Weise. Warszawa — mój zbiór.
- [*Ceutorrhynchus canaliculatus* Bris. *Hal. or.* (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiór Hildta)].

Limnobaris T-album v. pusto Boh. Występuje wraz z formą typową.
 [*Limnobaris pilistrata* Steph. Sil. (Łomnicki). Okolice Warszawy].
 [*Sphenophorus striatopunctatus* Goeze. Sil., Bor. (Łomnicki). Jeden okaz pod Warszawą — mój zbiór].

Anthonomus varians a. obesior Desbr. Zamojszczyzna (44).
 [*Anthonomus humeralis* Panz. Carp. (Łomnicki). Mam go z Ojcowa].
 [*Bradybatus kellneri* Bach. Łomnicki notuje go tylko ze Lwowa. Parokrotnie w Warszawie (zbiór Hildta)].

Tychius 5-punctatus a. connexus Reitt. Jeden okaz w okolicach Warszawy (mój zbiór).

? *Tychius flavus* Becker. Zamojszczyzna (44).

? *Sibinia attalica v. tibiella* Gyll. Z pod Warszawy notuje go Osterloff. Napewno pomyłka.

241. *Sibinia femoralis* Germ. Zamojszczyzna (43).

242. *Gymnetron amictum* Germ. Jeden okaz znalazłem pod Warszawą.

243. *Gymnetron vestitum* Germ. Dwa okazy znalazłem pod Warszawą.

244. *Cionus simplex* Rosenschold. Podole (Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae rossicae, 1906).

245. *Nanophyes pallidus* Oliv. Zamojszczyzna (43).

Nanophyes marmoratus a. angustipennis Bach. Wszędzie wraz z formą typową.

Nanophyes marmoratus a. sallicariae F. Wszędzie wraz z formą typową.

Nanophyes marmoratus a. mülleri Reitt. Jeden okaz mam z pod Warszawy.

[*Apion scalptum* Rey. Sil. (Łomnicki). Jeden okaz mam z pod Warszawy].

246. *Apion longirostre* Ol. Jeden okaz mam z Białowieży.

[*Apion violaceum a. virescens* Schilsky. Sil. (Łomnicki). Okolice Warszawy; zapewne wszędzie wraz z formą typową].

[*Apion alcyoneum* Germ. Sil., Bor. (Łomnicki). Mam go z Ojcowa].

[*Apion sundevali* Boh. Sil. (Łomnicki). Zamojszczyzna (43), okolice Warszawy (zbiory Hildta i moje)].

[*Apion aethiops a. obscurum* Gabr. Sil. (Łomnicki). Okolice Warszawy; zapewne wszędzie wraz z formą typową].

Apion virens a. coeleste Schilsky. Występuje wraz z formą typową.

Apion virens a. atratulum Vitale. Dwa okazy pod Warszawą (mój zbiór).

247. *Apion aeneomicans* Wenck. Dwa okazy pod Warszawą (mój zbiór).

248. *Apion hungaricum* Desbr. Ojców (4).

[*Rhynchites pubescens* F. Podole (Łomnicki). Okolice Warszawy (zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta i moje)].

249. *Rhynchites versicolor* Costa. Dwa okazy pod Warszawą (zbiór Hildta).
- Apoderus coryli a. denigratus* Gmel. Okolice Warszawy (mój zbiór); zapewne na całym obszarze kraju.
- Apoderus coryli a. ruficeps* Rey. Okolice Warszawy (mój zbiór), Zamojszczyzna (43); zapewne na całym obszarze kraju.

Nemonychidae.

- [*Nemonyx lepturoides* F. Podole (Łomnicki). Okolice Warszawy: Osterloff, zbiory Mazeum Przem. i Roln. i Hildta].

Ipidae.

- Eccoptogaster mali a. strigulatus* Reitt. Rymanów. (54).
- [*Eccoptogaster kirschi* Skal. Sil., Pos. (Łomnicki). Puławy].
250. *Eccoptogaster ensifer* Eichh. Puławy. Kozikowski (28) dla Polski go nie wymienia.
- [*Phthorophloeus spinulosus* Rey. Sil., Bor. (Łomnicki). Puławy. Zamojszczyzna (28). Skole (54)].
- [*Phloeosinus thujae* Perris. Pos., Sil., Bor. (Łomnicki). Puławy].
- [*Hylesinus oleiperda* F. Sil., Bor. (Łomnicki). Rzeszów (28 i 54), okolice Warszawy (zbiór Maczyńskiego)].
251. *Pteleobius kraatzi* Eichh. Okolice Warszawy — zbiory Muz. Przem. i Roln.
- [*Carphoborus minimus* F. Sil. (Łomnicki). Lwów (54). Puławy].
252. *Cryphalus grothi* Haged. Z południowej Polski notuje go Jacentkowskij. Kozikowski (28) o nim nie wspomina.
- [*Pityophthorus glabratus* Eich. Sil. (Łomnicki). Małopolska (54). Puławy].
253. *Pityogenes trepanatus* Nordl. Jacentkowskij notuje go z Puław. Śląsk (Kolbe). Kozikowski (28, 54) o nim nie wspomina.
254. *Ips vorontzowi* Jacobs. Opisany z okazów polskich¹⁾. Kozikowski (28) oznaczając go gwiazdką uwzględnia go tylko jako „gatunek, który u nas znaleźć się powinien“ (str. 122 i 70), później jednak (54) podając go z Rymanowa pisze: Nowy dla Polski. Poprzednio podaje go również Reitter (68).
255. *Ips spinidens* Reitt. Notuje go Jacentkowskij. Kozikowski w swym kluczu dla Polski go nie podaje, później jednak (54) notuje Zamojszczyznę i Koniecpol.

¹⁾ Horae Societatis Entomol. Rossicae, t. XXIX, str. 521.

Ips spinidens v. *heterodon* Wachtl. Jak forma typowa.

256. *Xyleborus angustatus* Eichh. Notuje go Jacentkowski, Kozikowski (28) o nim nie wspomina. Wołyń (68).

Xyloterus lineatus a. *melanocephalus* Eichh. Towarzyszy formie typowej.

Scarabaeidae.

Psammobius sulcicollis a. *canaliculatus* Muls. Okolice Warszawy (mój zbiór).

[*Aphodius subterraneus* a. *fuscipennis* Muls. Sil. (Łomnicki). Towarzyszy formie typowej].

[*Aphodius fossor* a. *silvaticus* Ahr. Sil. (Łomnicki). Kilkakrotnie pod Warszawą (zbiory Hildta i moje) Wilno (mój zbiór)].

Aphodius sordidus a. *bipunctatellus* Muls. Mam go z okolic Warszawy, z gór Świętokrzyskich i z Polesia.

[*Aphodius ater* a. *convexus* Er. Sil. (Łomnicki). Występuje wraz z formą typową].

Aphodius lividus a. *anachoreta* F. Wołyń (Roubal).

Aphodius pusillus a. *coecus* Muls. Warszawa (mój zbiór).

[*Aphodius pusillus* a. *rufulus* Muls. Sil. (Łomnicki). Zbierałem go w okolicach Warszawy].

Aphodius 4-guttatus a. *cruciatus* Muls. Jeden okaz w okolicach Warszawy.

[*Aphodius tomentosus* Muls. Bor. (Łomnicki). Wołyń, Podole (Hochhuth); był znaleziony pod Warszawą (10)].

Aphodius inquinatus a. *centrolineatus* Panz. Okolice Warszawy. — mój zbiór.

Aphodius inquinatus a. *confluens* Schilsky. Okolice Warszawy — mój zbiór.

[*Aphodius inquinatus* a. *nubilus* Panz. Sil. (Łomnicki). Wszędzie występuje wraz z formą typową].

Aphodius punctatosulcatus a. *obscurellus* Schilsky. Jeden okaz znalazłem pod Warszawą.

[*Aphodius punctatosulcatus* a. *marginatis* Steph. Sil. (Łomnicki). Występuje wraz z formą typową].

257. *Aphodius serotinus* Panz. Wołyń, Ukraina (Hochhuth, cz. IV; w „Wykazie“ Łomnickiego Nr. pracy 187).

[*Aphodius bimaculatus* Lax. U nas na Podolu. Przed 55 laty raz pod Warszawą w bardzo znacznej ilości (okazy w zbiorach: Hildta, Mączyńskiego, Muz. Przem. i Roln., moich i innych)].

? ? *Aphodius equinus* Fald. Gatunek kaukaski. Z Wołynia i Podola

- notuje go Hochhuth (w „Wykazie Łomnickiego praca Nr. 187) co jednak jest niemożliwe.
- [*Aegialia rufa* F. Łomnicki notuje go tylko z Prus. Parę razy znalezione pod Warszawą (zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa i Hildta)].
- [*Codocera ferruginea* Eschsch. Notowany z Mazowsza. Mam go z Kijowa, stamtąd też podaje go Hochhuth].
- [*Bolboceras unicolorne* Schrnk. Podole (Łomnicki). Wołyń, Ukraina (Hochhuth). Dwa okazy pod Warszawą (Hildt: Żuki czyli gnojowce krajowe); Chęciny (Kieleckie) — jeden okaz w moim zbiorze].
- Odontaeus armiger a. testaceus* Muls. Okolice Warszawy — zbiór Muzeum Przem. i Roln., Ojców — mój zbiór.
- Odontaeus armiger a. fulvus* Muls. Okolice Warszawy; zbiory Muzeum Przem. i Roln., Hildta, moje.
- Geotrupes mutator a. chlorophanus* Westh. Jeden okaz z pod Warszawy — mój zbiór.
- [*Geotrupes mutator* Mrsh. Wszędzie].
- [*Geotrupes stercorosus v. prussicus* Czwal. *Bor. or.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
- [*Onticellus pallipes* F. Przed kilkudziesięciu laty znaleziono dwa okazy pod Warszawą (Hildt: Żuki czyli gnojowce krajowe)].
- [*Ontophagus amyntas* Ol. Podole (Łomnicki). Zamojszczyzna — zbiór p. Franciszka Fejfra].
- Ontophagus taurus v. urus* Mén. Zamojszczyzna (44).
- Caccobius schreberi a. conjunctus* J. Müll. Lwów (55).
258. *Sisyphus boschniaki* Fisch. Podole (Hochhuth, cz. IV; w „Wykazie“ Łomnickiego praca Nr. 187).
- Polyphylla fullo a. lucliosa* Muls. Dęblin — mój zbiór.
- [*Hoplia parvula* Kryn. *Bor., Pom.* (Łomnicki). Mam go z Polesia].
259. *Hoplia hungarica* Burm. Z Kijowa podaje go Hochhuth. Możliwe, ale niezbyt prawdopodobne.
- Anomala aenea a. pygidialis* Schilsky. Zamojszczyzna (43).
- Anomala aenea a. marginata* Schilsky. Wszędzie pospolity.
- Anomala aenea a. maculata* Schilsky. Wołyń (36).
- Anomala aenea a. coerulescens* Schilsky. Wszędzie się spotyka.
- Anomala aenea a. cuprea* Westh. Okolice Warszawy, Dęblin.
- Anomala aenea a. virescens* Schilsky. Okolice Warszawy.
- [*Anomala aenea a. tricolor* Torre. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna (43)].
- [*Anomala aenea a. cyanea* Torre. *Sil.* (Łomnicki). Zamojszczyzna].
- [*Anisoplia lata* Er. *Sil.* (Łomnicki). Kijów (Hochhuth), Zamojszczyzna (44)].

- [*Anisoplia deserticola* Fisch. Hal. or. (Brody) — Łomnicki. Kijów (Hochhuth)].
260. *Anisoplia graminicola* Dft. Wołyń (Roubal — 36).
- ? *Trichius abdominalis* Ménétr. Z Kijowa podaje go Hochhuth.
- Tropinota hirta a. senicula* Mén. Janów (Stöckl). „Polskie Pismo Entomologiczne“, Rok I, zesz. 1, Lwów 1922, str. 24.
- Cetonia aurata a. piligera* Muls. Zamojszczyzna (44).
- ? *Cetonia aurata v. nigra* Gaut. Jeden okaz znaleziono podobno (Hildt) przed kilkadziesiąt laty w Warszawie.
- Potosia cuprea a. atrorubens* Friv. Wołyń. Ukraina (Hochhuth, cz. IV; w katalogu Łomnickiego praca Nr. 187).
- ? *Potosia cuprea a. hesperica* Motsch. Podana przez Hochhutha z Kijowa i Wołynia pod nazwą *var. cuprea* Gory; napewno omyłka.

(UZUPEŁNIENIE NADEŚLANE W CIĄGU DRUKU).

LITERATURA.

56. Benick L. Über *Stenus geniculatus* Grav., *flavipalpis* Thoms. und *subditus* n. sp. „Entomol. Mitteilungen“ 1920.
57. Bierig A. Über einige galizische Carabenformen. „Societas Entomologica“ Nr. 4, 1918.
58. Blattny C. Die Rassen von *Trimiium brevicorne* Rehb. und Zoufali Krauss. „Koleopterologische Rundschau“ t. 9, Nr. 1—3, 1921.
59. Dorn K. Sammelbericht aus dem Warthelager bei Posen. „Entomol. Jahrbuch“ 1919, str. 124—133. Pracy tej nie znam.
60. Kendi K. Aus meinem Käfersammeln in den Karpathen. „Rovartani Lapok“ 1918, str. 53—54 i 72. Pracy tej nie znam. Jest to spis z okolic Turki i Stryja.
61. Kolbe W. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. „Entom. Mitteil.“ zesz. 10—12, str. 200—211, 1918. Pracę tę znam tylko z referatu w Koleopt. Rundschau, t. VII, 1918.
62. Tenże. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. „Jahresb. Ver. f. schles. Insektenkunde“ zesz. 10—12, str. 29—37, Wrocław 1919.
63. Ksienżopolskij A. W. Riezultaty naucznojj pojezdki po Wołyni w 1912 g. „Trudy Obszcz. Izsliedow. Wołyni“ t. XI, str. 1—85, Żytomierz 1913.
64. Müller Josef Dr. Bestimmungstabelle der Bembidion-Arten Europas und des Mittelmeergebietes. „Koleopterologische Rundschau“ t. VII, 1918.
65. Netolitzky Fritz. Neue Bembidiini Europas. Ibid. VII, 1918.

66. Reitter E. Über *Choleva spadicea* Strm. und zwei mit ihr verwandte neue Arten.
67. Tenże. Carabidae. Abt. Harpalini und Licinini. Zesz. XLI. Bestimmungstabelle der europäischen Coleopteren.
68. Tenże. Bestimmungstabelle der Borkenkäfer aus Europa und den angrenzenden Ländern. „Wiener Ent. Ztg.“ t. XXXII, 1913.
69. Tenże. Bestimmungstabellen der Otiorrhynchus-Arten mit ungezähnten Schenkeln aus der palaekrktischen Fauna. Ibid. 1913.
70. Scheidt C. v. Beiträge zur schlesischen Käferfauna. „Entom. Mitteil.“ T. VIII, zesz. 7—9, str. 163—165, 1919.
71. Scholz R. u. Hinke O. Käfer in Bauten und Nestern. „Jahresb. Ver. f. schles. Insektenkunde“, str. 38—46, 1919. Nie znam.
72. Smirnow D. Sur quelques représentants du genre *Otiorrhynchus* (du groupe *asphaltinus* Germ.) avec la description d'une espèce nouvelle de la Russie méridionale. „Rev. russe Entom.“ Vol. 9, 1910.
73. Tenże. Sur quelques Curculionides trouvés dans les environs de Nowo-Alexandria, Gouvernement de Lublin, et leur distribution en Russie. Ibid. Vol. 10, 1910, str. 186—189.
74. Varendorff v. Entomologische Forschungen in Polen. „Entomol. Blätter“ 1917.
75. Wanka Th. v. Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr. Schlesien. „Wiener Entom. Zeitg.“ 1915.
76. Tenże. Zweiter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr. Schlesien. Ibid. 1917.
77. Tenże. Dritter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr. Schlesien. „Entomol. Blätter“ 1920.
78. Wolski T. i Słonimski P. Materiały do fauny jeziora Chodeckiego. „Pam. Fizyogr.“ T. XXII, 1914.
79. Netolitzky F. Prof. Dr. und Vogel G. Prof. Die Bembidini Ostpreussens. „Schriften der Physik-ökon. Ges. zu Königsberg in Pr.“ T. 57, Lipsk i Berlin 1917.
80. Speiser P. Nordische Elemente in der preussischen Tierwelt. Ibid. T. 50, 1909, zesz. 1 (chrząszcze str. 68—71).

Spis systematyczny.

Carabidae.

- Carabus glabratus* subsp. *liebleri* Bierig. Brody (57).
261. *Bembidion fellmanni* Mannh. Tatry „Rozpr. i Wiadom. z Muz. im. Dzieduszyckich“, t. II, zesz. 1—2, 1915 (f. typ?; czy nie subsp. *haenell* Net.?).

Bembidion fellmanni subsp. *haeneli* Net. Wysokie Tatry — strona węgierska (64, 65).

262. *Bembidion oblongum* subsp. *łomnickii* Netol. Wschodnia Małopolska (64, 65).

263. *Bembidion inoptatum* Schaum. Śląsk, Galicja (64).

Bembidion redtenbacheri a. *nigrum* Kolbe. Śląsk (61).

264. *Bembidion contaminatum* J. Sahlb. Prusy (79).

265. *Ophonus griseoides* Reitt. Podole, Tarnopol (67).

266. *Anisodactylus poeciloides* Steph. Galicja (67).

267. *Pterostichus submetallescens* Chaud. Galicja (Rybiński).

Dytiscidae.

268. *Agabus scholzi* Hinke. Śląsk (61).

Staphylinidae.

Stenus flavipalpis a. *dilatatus* Benick. Lwów (56).

Actobius cinerascens f. ♂ *robustus* Gabriel. Śląsk (61).

Tachyporus chrysomelinus a. *maculatus* Kolbe. Śląsk (61).

Pselaphidae.

Trimtum brevicorne subsp. *breitt* Blattny. Karpaty Wschodnie (58).

Silphidae.

269. *Choleva paskoviensis* Reitt. Galicja (66), zapewne zachodnia.

Cerambycidae.

[*Leptura scutellata* F. Carp. (Łomnicki); Wołyń (63), Górny Śląsk — notatka w Entomol. Blätter T. 18, zes. 4. 1922].

Chrysomelidae.

270. *Cryptocephalus 15-notatus* Suffr. Suwałki (Calwer) i referat Jakobsona w Societas Entomologica Rossica, T. 37, 1906, str. XL.

Minota obesa subsp. *carpathica* Hktg. Karpaty, Tatry (Societas Entomologica, XIII, 1912).

Aphtona coerulea a. *picipes* Gabriel. Śląsk (61).

Curculionidae.

Otiorrhynchus multipunctatus a. *hoverlanus* Reitt. Miejscowość wskazuje nazwa (69).

Otiorrhynchus dubius a. *aurosus* Rey. Tatry (69).

271. *Otiorrhynchus brauneri* Smirnow. Puławy (72).

[*Liophloeus obsequiosus* Gyll. Hal., Volh. (Łomnicki). Puławy (73)].

272. *Alophus kaufmanni* Stierl. Puławy (73).

Alophus kaufmanni a. elegans Stierl. Częstochowa (Lgocki).

Acalles lemur a. fallax Boh. Śląsk (P. Meyer w Entomol. Blätter 1919, str. 46).

Gymnetron labile a. nigrinum Gabriel. Śląsk (61).

Gymnetron ictericum a. rufirostre Gabriel. Śląsk (61).

Ipidae.

[*Hylastes brunneus* Er. Sil. (Łomnicki). Dublany — 54].

[*Hylastinus obscurus* Mrsh. Sil., Bor. (Łomnicki). Lwów — 54].

[*Pityogenes quadridens* Hartig. Sil. (Łomnicki). Zwierzyniec, Małopolska (54)].

[*Pityogenes bistridentatus* Eichh. Sil. (Łomnicki). Tatry — 54].

[*Ips amitinus* Eichh. Carp. (Łomnicki). Koniecpol (była Kongresówka), Lwów (54)].

[*Ips longicollis* Gyll. Łomnicki notuje: Mas. Sil. Bor. Jacentkowski (17) podaje Kieleckie i Mińszczyznę].

[*Xyleborus cryptographus* Ratzb. Sil., Bor. (Łomnicki). Małopolska — 54].

273. *Dryocoetes hectographus* Reitt. Howerla (68).

Scarabaeidae.

Aphodius depressus a. humerosus Kolbe. Śląsk (61).

* * *

O. Hinke w pracy p. t. Wilhelm Kolbe (Entom. Blätter, t. XV, zesz. 7—9, 1919) wymienia dla Śląska, bez podania jednak miejsc zbierania, cały szereg gatunków po raz pierwszy na Śląsku zbieranych przez W. Kolbe'go. Wobec tego, że większości czasopism, w których były drukowane prace Kolbego w Warszawie nie ma, nie mogę powiedzieć, które gatunki powinno się zaliczyć do fauny polskiej, a które do niemieckiej. Poniżej podanych gatunków nie ma w katalogu Łomnickiego.

Carabidae.

Dyschirius neresheimeri Wagn.

Dyschirius lüdersi Wagn.

Amara erythrocnema Zimm.

Dytiscidae.

Hydroporus glabriusculus Aub.

Staphylinidae.

Pseudopsis sulcata Newm.

Stenus gallicus Fauv.

Stenus gerhardti Ben.
Stenus coarcticollis Epp.
Medon piceus Kr.
Mycetoporus flavicornis L u z e.
Gnypeta coerulea S a h l b.
Atheta longicollis R e y.
Atheta ebenina R e y.
Atheta muscorum B r i s.

Silphidae.

Catops dorni R e i t t.

Hydrophilidae.

Anacaena bipustulata M r s h.

Cantharidae.

Malthodes debilis K i e s w.

Cleridae.

Thancroclerus buqueti L e f.

Colydiidae.

Annomatus 12-striatus M ü l l.

Chrysomelidae.

Longitarsus pulmonariae W e i s e.

Longitarsus symphyti H k t g.

Curculionidae.

Microcopes rudis K ü s t. H u b t h.

Bagous nigratarsis T h o m s.

Tychius sharpi T o u r n.

Sibinia variata G y l l.

Apion ruficrus G e r m.

Apion variegatum W e n c k.

* * *

R é s u m é.

On joint au „Catalogus coleopterorum Poloniae“ de M. Ł o m -
 nicki („Kosmos“ Lwów 1913) un certain nombre de coléoptères
 neufs pour la faune de la Pologne et indique la nouvelle topographie
 des autres.